БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

167 (6602) | 1953 оной августын 22, суббото | Сэн 20 мүнгэн

Колхозуудта ажалай эмхидхэл һайжаруулха

1951—1955 онуудта СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүд дотор хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ шухала анхарал хандуулагдана.

Мүн мэнэ һая боложо үнгэрһэн СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин баталан абаһан Хуулинууд ба ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Г. М. Маленковой хэлэһэн үгэ дотор манай социалистическэ хүдөө ажахые саашадань бүри эршэмтэйгээр хүгжөөхэ тухай парти болон правительствын зүгһөө гаргагдажа байһан оролдолгые бидэнэр дахинаа эли тодоор харанабди.

Манай ороной ажалшан арадай саг үргэлжэ ургажа байгаа материальна ба культурна эрилтэнүүдые гүйсэдөөр хангахын тула эдеэ хоолой зүйлнүүдые, хүнгэн промышленностьда хэрэглэгдэдэг түүхэй эд элбэг дэлбэгээр үйлэдбэрилхэ хэрэгтэй. Энэ зорилго имагтал хүдөө ажахые хүгжөөлгэһөө дулдыдадаг байһаниинь мэдээжэ.

Энэ табигдажа байгаа зорилгые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын тулада, түбхын түрүүн, колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэ, ажалай журам һайжаруулха хэрэгтэй. Бодото байдал дээрэһээ харахада, имагтал колхознигуудай ажалай эмхидхэлэй зүбөөр табигдаһан артельнүүдтэ ниитын ажахые хүгжөөхэ талаар һайн дүнгүүд туйлагдана, колхозуудай доходуудынь ехэ байна.

Гэбэшье, манай республикын олохон колхозуудта ажалай эмхидхэл ба хүдэлмэриин хүсэнэй ресурснуудые ашаглалга тон доодо хэмжээндэ байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Үшөөл хэдэн олон колхознигууд элдэб шалтагаануудые урдаа барижа, түхэреэн жэл соо ниитын ажалда хабааданагүй, ажалта үдэр олохо талаар тогтоогдоһон уялгата минимум дүүргэнэгүй.

Энэнэй эсэстэ республикын олон колхозууд ажахынгаа һалбаринуудта ажалта үдэрнүүдые гаргашалха талаар хараалһан түсэбүүдээ холо дүүргэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Закаменай, Тарбагатайн, Ториин, Яруунын, Кяхтын, Баргажанай болон бусад зарим аймагуудай колхозуудта энэ жэлэй түрүүшын хахадта ажалта үдэрнүүдые гаргашалха түсэб миил 35—70 процент дүүргэгдэһэн, ниитын, хүдэлмэридэ хабаадажа шадаха колхозник бүхэн, дунда зэргээр абахада, 160 ажалта үдэр олоһон байна.

Зарим колхозуудта мүнөө болотор доторой гурим зохёогдоогүй байһаар, ажалай нормо, тэрэнэй түлэбэриин сэгнэлтэ шэнээр хаража үзэгдэнэгүй, хүдөө ажахын культурануудай ургаса ба малажалай продуктнуудые абаһанайнь зэргээр колхознигуудта түлэбэри үгэхэ гурим сахигданагүй. Гадна, колхознигуудай бүтээһэн ажал үшөөл муугаар бүридхэгдэнэ, зарим ушарнуудта бусайдуулагдана.

Республикын Хүдөө ажахын министерство, партиин айкомууд ба аймгүйсэдкомууд колхозуудай үйлэдбэриин бригадануудые бэхижүүлхэ талаар зохихо хэмжээ абанагүй, энээнһээ боложо бригадануудай хүдэлмэришэдэй состав ходоодоо һэлгэнэ.

Эдэ дутагдалнуудһаа боложо хүдөө ажахын шухала кампанинуудые республикымнай олонхи колхозууд саг болзор соонь үнгэргэжэ шададаггүй байна. Мүнөө үедэ үбһэ, таряа хуряалга, гүрэндэ орооһо тушаалга ябажа байна. Гэхэтэй хамта, олон колхозуудта ажалай эмхидхэл муу байһан зангаараа гэжэ сэхэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Манай газетын хүдөөгэй бэшэгшэдэй мэдээсэлнүүдһээ харахада, ниитын ажалда хабаададаггүй хүнүүд колхозуудаар үшөөл бии байһаар. Жэшээнь, Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ, Сэлэнгын аймагай «Социализм» ба Кагановичын нэрэмжэтэ, Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ ба «Улаан-Челутай» колхозуудай гэшүүдэй зариманиинь ямаршье шалтагаангүйгөөр мүнөө ажалланагүй.

Тиимэһээ дээрэ заагдаһан дутагдалнуудтай саашадаа эбсэжэ огто болохогүй. Зорилго юуб гэхэдэ, колхозуудта ажалай эмхидхэлэй ба хүдэлмэриин хүсэнүүдэй ресурснуудай ашаглалгын ямараар табигдаһые ойрын үдэрнүүдтэ шалгажа, энэ хэрэгтэхи дутуунуудые усадхахын тулада дары хэмжээнүүдые абаха шухала.

Бүхы колхознигуудые ниитын ажалда гүйсэдөөр хабаадуулхын зорилгоор тэдэнэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха хэрэгтэй. Хүдөө ажахын налог тухай СССР-эй Верховно Соведэй сессиин баталһан Хуулиие илангаяа һайнаар ойлгуулха шухала.

Колхозуудта ажалай эмхидхэл һайжаруулха, ажаллажа шадаха колхозник бүхэнөөр ажалта үдэр олохо уялгата минимум дүүргүүлхэ гээшэ хүдөө ажахые амжалтатайгаар хүгжөөхэ условинуудай нэгэн болоно. Ушар тиимэһээ, нютагуудтахи партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд, колхозуудай правленинүүд энэ зорилгые бэелүүлхын түлөө эрид тэмсэхэ зэргэтэй.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. М. МАЛЕНКОВ Германска Демократическа Республикын Правительственна делегацитай уулзаба

Августын 20-до СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Г. М. Маленков** Германска Демократическа Республикын Правительственна делегацитай — Премьер-Министр **Отто Гротеволь,** Премьер-Министрын Орлогшо **Вальтер Ульбрихт,** Премьер-Министрын Орлогшо **Отто Нушке,** Премьер-Министрын Орлогшо ба Барилгын министр **Лотар Больц,** Премьер-Министрын Орлогшо ба Финанснуудай министр **Ганс Лох,** демократическа Германиин Национальна фронтын Национальна Соведэй Түрүүлэгшэ профессор **Э. Корренс,** Гүрэнэй Түсэблэлгын Комиссиин Түрүүлэгшэ **Бруно Лейшнер,** Немецкэ сүлөөтэ профсоюзуудай нэгэдэлэй Түрүүлэгшэ **Герберт Варнке,** Немецкэ сүлөөтэ залуушуулай Союзай Центральна Соведэй Түрүүлэгшэ **Эрих Хонекер,** Хүдөө ажахын ба Ой модоной ажахын министр **Ганс Рейхельт,** Гадаадын ба Германи доторой худалдаа наймаанай министр **Курт Грегор,** Металлургическа ба Горнорудна промышленностиин министр **Фриц Зельбманн,** ГДР-һээ Москвада байгаа Дипломатическа Миссиие толгойлогшо посол **Рудольф Аппельт,** Германиин Демократическа эхэнэрнүүдэй Союзай Түрүүлэгшэ **Ильза Тиле,** ГДР-гэй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын Хүдэлмэрилэгшэ **Петер Флорин** гэгшэдтэй уулзаба.

Советскэ талаһаа нүхэд **В. М. Молотов, Н. С. Хрущев, Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, А. И. Микоян, М. З. Сабуров,** Финанснуудай министр **А. Г. Зверев,** Дотоодын ба Гадаадын худалдаа наймаанай Министрын Орлогшо **И. Г. Кабанов,** СССР-һээ Германида байгаа Верховно Комиссар посол **В. С. Семенов,** СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүн **Г. М. Пушкин** хэлсээнүүдтэ хабаадалсаа.

Хэлсээнүүд хадаа үнэн зүрхэнэй хани ёһоной оршон байдалда үнгэрөө.

В. М. МОЛОТОВ Германска Демократическа Республикын Премьер-Министр О. ГРОТЕВОЛЬТОЙ уулзаба

Августын 20-до СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов Германска Демократическа Республикын Премьер-Министр Отто Гротевольтой уулзаба.

Уулзалга дээрэ СССР-һээ Германида байгаа Верховно Комиссар посол В. С. Семенов байлсаа.

Германска Демократическа Республикын правительственна делегаци Москва ерэбэ

Советскэ Правительствын уряалаар Германска Демократическа Республикын Правительственна Делегаци августын 20-до Москва ерэбэ. Германска Демократическа Республикын Премьер-Министр О. Гротеволь тус делегациие толгойлно. Делегациин составта: Премьер-Министрын орлогшо В. Ульбрихт, Премьер-Министрын орлогшо О. Нушке, Премьер-Министрын Орлогшо ба Барилгын Министр д-р Л. Больц, Премьер-Министрын Орлогшо ба Финансын Министр д-р Г. Лох, Демократическа Германиин Национальна фронтын Национальна Соведэй Түрүүлэгшэ профессор Э. Корренс, Гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин Түрүүлэгшэ В. Лейшнер, немецкэ сүлөөтэ профсоюзуудай нэгэдэлэй түрүүлэгшэ Г. Варнке, немецкэ сүлөөтэ залуушуулай Союзай Центральна Соведэй Түрүүлэгшэ Э. Хонекер, Хүдөө ажахын ба ой модоной ажахын Министр Г. Рейхельт, Гадаадын ба Германи доторой худалдаа наймаанай Министр К. Грегор, Металлургическа ба Горнорудна промышленностиин Министр Ф. Зельбман, ГДР-һээ Москвада байгаа дипломатическа миссиин толгойлогшо Р. Аппельт, Германиин Демократическа Эхэнэрнүүдэй Союзай Түлөөлэгшэ И. Тиле, ГДР-гэй Гадаадын хэрэгүүдэй Министерствын хүдэлмэрилэгшэ П. Флорин, Делегациин Секретарь Л. Эйзерман гэгшэд ороно. ГДР-гэй МИД-эй Протокольно Таһагай Начальник Ф. Тун делегациие үдэшэн ерэлсээ.

Ерэгшэдые центральна аэродром дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо, Дотоодын ба Гадаадын Худалдаа наймаанай Министр А. И. Микоян, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй Түсэблэлгын Комитедэй Түрүүлэгшэ М. З. Сабуров, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо А. А. Громыко, СССР-эй Дотоодын ба Гадаадын Худалдаа наймаанай Министрын Орлогшонор И. Г. Кабанов, С. А. Борисов, СССР-һээ Германида байгаа Верховно Комиссар Посол В. С. Семенов, Моссоведэй Түрүүлэгшэ М. А. Яснов, Москва городой Комендант генерал-лейтенант К. Р. Синилов, СССР-эй МИД-эй европейскэ 3-дахи Таһагые даагша, коллегиин гэшүүн Г. М. Пушкин, СССР-һээ ГДР-дэ байгаа Дотоодын ба Гадаадын Худалдаа наймаанай Министерствын Түлөөлэгшэ И. Ф. Семичастнов, СССР-эй МИД-эй Протокольно Таһагые Даагшые түр зуура орлогшо В. В. Пастоев, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын ба СССР-эй Дотоодын болон Гадаадын Худалдаа наймаанай Министерствын бусад харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд угтаһан байна.

Тэрэшэлэн ерэгшэдые Германска Демократическа Республикын Дипломатическа Миссиие Толгойлогшо Р. Аппельт ба Дипломатическа Миссиин бусад гэшүүд, Болгариин Арадай Республикын Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол С. Благоева, Венгерскэ Арадай Республикын Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол А. Складан, Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Лим Хэ, Вьетнамай Демократическа Республикын Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Нгуэн Лонг Банг, Хитадай Арадай Республикын Хэрэгүүдтэ Саг зуурын Этигэмжэтэ Гэ Бао-цюань, Румынска Арадай Республикын Хэрэгүүдтэ Саг зуурын Этигэмжэтэ Ш. Дуку, Польско Арадай Республикын Хэрэгүүдтэ Саг зуурын Этигэмжэтэ А. Малэцкий, Чехословацка Республикын Хэрэгүүдтэ Саг зуурын Этигэмжэтэ Д. Ечны, Монгол Арадай Республикын Хэрэгүүдтэ Саг зуурын Этигэмжэтэ Н. Лувсанчултэм, Албаниин Арадай Республикын Хэрэгүүдтэ Саг зуурын Этигэмжэтэ У. Люле угталсаһан байна.

Уулзалга дээрэ хүндэтэ харуул табигдаһан ба Германска Арадай Республикын болон Советскэ Союзай Гүрэнэй гимнүүд дуулагдаһан байна.

Аэродром хадаа Германска Демократическа Республикын ба Советскэ Союзай Гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн байха юм.

(ТАСС).

Москва ерэжэ, аэродром дээрэ буугаад байхадаа Германска Демократическа Республикын Премьер-Министр Отто Гротеволиин хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ ханинар,
Хүндэтэ нүхэд.

Германска Демократическа Республикын Правительственна Делегаци хадаа СССР-эй алдарта столица—Москвагай хүн зониие ба амгалан байгуулалтада туйлаһан элитэ ехэ амжалтануудаараа бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэниие баясуулжа байһан бүхы советскэ арадые амаршална. Бүхы советскэ арадай хизаарлашагүй этигэл найдабариие хүлеэдэг, бүхы дэлхэйн прогрессивнэ ба эб найрамдалда дуратай хүнүүдээр һайшаан хүндэлэгдэдэг Советскэ Союзай Правительствые бидэнэр амаршалнабди.

Германска Демократическа Республикын ба СССР-эй хоорондохи харилсаануудые хүгжөөхэ асуудалнуудые, тэрэшэлэн Германска бүхы проблемэдэ хамгатай шухала асуудалнуудаар сэхэ хэлсээнүүдые хэжэ зүбшэхын тулада Правительственна Делегациие уриһанайнь түлөө СССР-эй Правительстводa Германска Демократическа Республикын Правительство, тэрээнтэй хамта германска бүхы патриодууд баясхалан хүргэнэ.

Энэ оной августын 15-да Франциин, Великобританиин ба США-гэй правительствонуудта СССР-эй Правительствын эльгээһэн нотые, тэрэшэлэн Германска Демократическа Республикын Правительственна Делегациие Москва уриһан уряалые манай ороной эб найрамдалда дуратай бүхы хүнүүд, Зүүн ба Баруун Германиин патриодууд халуунаар амаршална. Юуб гэхэдэ тэдэнэр хадаа Германиин Нэгэдэлые һэргээлгэдэ ба Германитай эбэй договор баталалгада шэглүүлэгдэһэн горьтойхон алхам гэжэ эдэниие харана.

Эдэ хэлсээнүүдээр Германска Демократическа Республикын ба Советскэ Союзай хоорондохи хани харилсаануудые саашадань хүгжөөлгэдэ шэнэ шата эхилхэ гэжэ Германска Демократическа Республикын Правительство найдана.

Эб найрамдалай ба демократиин эрхэ байдалда шэнэ байдал зохёон байгуулха хэрэгтэнь эб найрамдалда дуратай немецкэ арадта агууехэ советскэ арадай һайн һайхан туһаламжа ба дэмжэлгэ үзүүлдэгэйнь түлөө гүнзэгы баясхалангайнгаа мэдэрэлые хэлэхэ аргатай байһандаа бидэнэр баясанабди.

Немецкэ арад хадаа СССР-тэхи асари ехэ зохёон байгуулхы ажалые баяртайгаар ажаглан хаража байдаг ба Советскэ Союзай арадуудта коммунизмда дамжан орохо хэрэгтэ шэнэ томонууд амжалтануудые туйлахыень үнэн зүрхэнһөө хүсэдэг байна.

Эб найрамдалай, демократиин ба социализмын хэрэгэй эбдэршэгүй хэрэм — Советскэ орон һалбаран мандажа байг лэ.

Эб найрамдалда дуратай немецкэ арадай ба эб найрамдалда дуратай Советскэ Союзай арадуудай бата бэхи ба эбдэршэгүй хани барисаан мандаха болтогой!

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. ВОРОШИЛОВ индийскэ уран зурагай искусствын выставкые хараба

Августын 20-до СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов, СССР-эй Культурын Министр П. К. Пономаренко, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. М. Пегов, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо В. А. Зорин, СССР-эй Культурын Министрын Орлогшод С. В. Хафтанов, И. Г. Большаков гэгшэдтэй хамта СССР-эй уран зурагай Академиин выставкын залнууд соо табигдаһан Индиин уран зурагай искусствын выставкые хараба.

Индиһээ СССР-тэ байгаа Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол К. П. Ш. Менон, уран зурагай ба гоёолгын искусствын Бүхэиндийскэ обществын Хүндэтэ Генеральна Секретарь Барада Укил, СССР-эй уран зурагай Академиин Президент А. С. Герасимоваар толгойлогдоһон Москвагай уранһайханай олониитын түлөөлэгшэд К. Е. Ворошиловые ба тэрэниие үдэшэжэ ябаһан хүнүүдые угтан абаа.

К. Е. Ворошилов 2 часай турша дотор картинануудай ба индийскэ уранзурагшадай скульптурануудай выставкэ хараба.

(ТАСС).

Ургаса хуряалгые, гүрэндэ таряа тушаалгые эмхитэйгээр үнгэргэхын тулада социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе

Республикын бүхы колхознигууд ба колхозницануудта, МТС-үүд болон совхозуудай механизаторнуудта, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ

ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Советскэ бүхы арадтал адли Бурят-Монголой ажалшад СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин шиидхэбэринүүдые угаа ехэ ханалгатайгаар угтаа. Манай социалистическэ Эхэ ороной хүсэ шадалые дам саашань бэхижүүлгэдэ, арад зоной ажабайдалые бүхы хэмжээгээр һайжаруулгада шэглүүлэгдэһэн Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын сэсэн мэргэн политика гэжэ эдэ шиидхэбэринүүдые республикын хүдэлмэришэд, колхознигууд ба албахаагшад харана.

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Г. М. Маленков СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сесси дээрэ хэлэһэн үгэ соогоо промышленностиин ба хүдөө ажахын талаар хойшолуулагдашагүй зорилгонуудые үндэһэлэн тайлбарилһан байна. Хоёр—гурбан жэлэй турша соо арад зониие промышленна ба эдеэ хоолой товарнуудаар хангалгые эрид дээшэлүүлхэ гэһэн зорилго Парти ба Правительстваар табигдана. Колхозууд болон совхозууд хүдөө ажахые түргэнөөр дэбжүүлгэ хангаха уялгатай. СССР-эй Верховно Соведэй сессиин шиидхэбэринүүд ба Г. М. Маленковой үгэ хадаа советскэ хүнүүдые ажалай шэнэ дэбжэлтэдэ урмашуулна.

Мүнөө халуун үе—хүдөө ажахын культурануудай ургаса хуряалга ба гүрэндэ таряа тушаалга эхилбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй сессиин шиидхэбэринүүдээр урмашан, бидэнэр, Мухаршэбэрэй аймагай колхознигууд, механизаторнууд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр, түргэнөөр хуряажа абахын ба таряа тушаалгаар гүрэнтэеэ болзорһоонь урид тоосохын түлөө, үрһэнэй фонднуудые саг соонь байгуулхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа хандуулхабди.

Өөһэдынгөө хүсэ ба арга боломжые хаража үзөөд, бидэнэр социалистическэ иимэ уялгануудые абанабди гэбэл:

Ороһото культурануудай ургаса хуряалгые саг соонь һайн шанартайгаар үнгэргэхэ ба 1953 оной сентябриин 25-һаа оройтуулангүй энэ хүдэлмэри дүүргэхэ, овощной, техническэ культурануудай ба хартаабхын ургаса хуряалгые 1953 оной октябриин 5-да дүүргэхэ. «Гигант», Кировэй нэрэмжэтэ, «Победа», Молотовой нэрэмжэтэ түрүү колхозууд ороoһото культурануудай ургасые байгша оной сентябриин 5 болотор дүүргэхэ уялга абана. Гашейн МТС-эй механизаторнууд харьяата колхозуудтаа ургаса хуряалгые хүдэлмэриин 25 үдэр соо дүүргэхэ уялга абаба. Гашейн МТС-эй комбайнернууд нүхэр Леонов «С—6» комбайнаар хүдэлмэриин 25 үдэр соо 750 гектар ургаса хуряаха, 250 килограмм горючи алмаха, нүхэр Бурлаков—600 гектар, 200 килограмм горючи алмаха уялга абана. Суулгын МТС-эй комбайнернууд нүхэр Ванчиков—600 гектар, нүхэр Шайдуров—600 гектар ургаса хуряаха ба 10—10 процент горючи алмаха уялга абана. Хонхолойн МТС-эй комбайнер нүхэр Козлов «Коммунар» комбайнаар 350 гектар таряа хуряаха ба 10 процент горючи алмаха уялга абанхай.

Колхозуудай түрүүшын уялга болохо гүрэндэ таряа тушаалгые болзорһоонь урид сентябриин 15-да, хартаабха —октябриин 10-да, овощь—октябриин 10-да дүүргэхэ. 25 мянган пүүдһээ бага бэшэ таряа, 15 мянган пүүд хартаабха ба 15 мянган пүүд овощь гүрэндэ худалдаха.

Ургаса хуряалгатай, гүрэндэ таряа тушаалгатай хамта ерэхэ жэлэй тарилгада хэрэглэгдэхэ үрһые шэлэмэл таряагаар хааха хүдэлмэри эмхидхэхэ, энэ хүдэлмэриие 1953 оной октябриин 1-дэ дүүргэхэ.

Агротехническэ эрхим болзорнуудта һайн шанартайгаар намарай тарилгые үнгэргэхэ, байгша оной августын 25-һаа оройтуулангүй түсэбөө 50 процентээр үлүүлэн, энэ хүдэлмэриие дүүргэхэ.

Байгша оной сентябриин 25-да намарай пар хахалха түсэбөө дүүргэхэ.

Колхозуудай ниитын малажалые хүсэд хүрэхэ тэжээлээр хангаха зорилгоор тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриие үргэлжэлүүлхэ, соломо ба михиинье һүриллжэ абаха.

Эдэ уялгануудые абаха зуураа ургаса хуряалгые, намарай культурануудые тарилгые, намарай пар хахалалгые эмхитэйгээр үнгэргэхын, таряа болон бусад хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе гэжэ республикын бүхы колхознигуудые, механизаторнуудые болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые бидэнэр урианабди.

Бурят-Монголой хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд манай жэшээе дэмжэхэ гэжэ бидэнэр найданабди.

Ургаса хуряалгые амжалтатайгаар үнгэргэлгэ, таряа болон бусад хүдөө ажахын продуктнуудаар гүрэнтэеэ болзорһоонь урид тоосожо, һайн шанартай таряагаар саг соонь үрһэнэй фондые хаалга, үлүү гараһан хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушаалга хадаа социалистическэ Эхэ ороной хүсэ шадалые дам саашань бэхижүүлхын ба советскэ арадай материальна ба культурна хэмжээе дээшэлүүлхын түлөө Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын анхарал оролдолгодо ба СССР-эй Верховно Соведэй сессиин шиидхэбэридэ манай харюу болохо байна.

Мухаршэбэрэй аймагай колхознигуудай, механизаторнуудай болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй суглаануд дээрэ энэ хандалга зүбшэн хэлсэгдээд баталан абтаа.

КПСС-эй ОБКОМДО

Ургаса хуряалга ба гүрэндэ таряа тушаалга дээрэ социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ тухай Мухаршэбэрэй аймагай колхознигуудай, механизаторнуудай ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй хандалга тухай

КПСС-эй обкомой бюро иигэжэ **тогтообо:**

Ургаса хуряалгые эмхитэйгээр үнгэргэхын, гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхын, үрһэнэй ба фуражна фонднуудые саг соонь байгуулхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай республикын бүхы колхознигуудта, механизаторнуудта ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ хандаһан Мухаршэбэрэй аймагай колхознигуудай, механизаторнуудай болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй үүсхэлые һайшааха.

Мухаршэбэрэй аймагай колхознигууд болон механизаторнуудай хандалгые үргэнөөр зүбшэн хэлсээд, таряа хуряалгые түргэнөөр, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ, таряа, хартаабха болон овощь гүрэндэ тушаалгые болзорһоонь урид дүүргэхэ, үрһэнэй ба фуражна фонднуудые саг соонь байгуулха талаар колхоз, совхоз, МТС ба бригада бүхэнэй эли тодо уялга абаха ябадал эмхидхэхыень партиин айкомуудые уялгалха.

Ургаса хуряалгаар ба хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгээр түрүү аймагуудые, МТС-үүдые совхозуудые, колхозуудые бэшэхын тулада «Бурят-Монгольская правда» ба «Бурят-Монголой үнэн» газетэнүүдэй хуудаһануудта республиканска Хүндэлэлэй доска бии болгохо.

Аймагуудай, МТС-үүдэй, колхозуудай болон совхозуудай социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые табан хоног бүри гаргажа, түрүү аймагуудые, колхозуудые, совхозуудые болон МТС-үүдые республиканска Хүндэлэлэй доскада бэшэхэ дурадхал оруулдаг байхыень Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые уялгалха.

Аймагууд, колхозууд хоорондын колхознигуудай, МТС-үүдэй ба совхозуудай механизаторнуудай социалистическэ мүрысөөнэй ябасые саг үргэлжэ харуулжа байха, ургаса хуряалга, гүрэндэ таряа тушаалга дээрэ ажалай эмхидхэлгын түрүү методуудые үргэнөөр пропагандировалхыень республиканска болон аймагуудай газетэнүүдэй редакторнуудта дурадхаха.

Типовой договорые дүүргэдэггүй байхада...

Сэлэнгын МТС XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз хоёр дутагдалнуудаа далдална. Ажалые механизацилга хойшо татагдана

МТС колхоз хоёрой хоорондо алишье талаһаань эрхэбэнь дүүргэгдэхэ ёһотой типовой договор баталагдадаг. Сэлэнгын МТС ба тэрэнэй харьяата колхозууд баталһан типовой договорнуудаа хэр зэргээр дүүргэжэ байдаг юм ааб гэжэ хаража үзэхэ болоо һаа, ехэ олон дутагдалнууд үзэгдэхэ байна. Сэлэнгын МТС зөөлэн хахалалгаар жэлэйнгээ түсэбые дүүргэдэгшье шахуу, теэд колхозуудтай баталһан типовой договоройнгоо пункт бүхэнине дүүргэдэггүй байха юм. Жэшээ болгон МТС ба Сэлэнгын аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз хоёрой хоорондохи 1952 оной типовой договорой дүүргэлтые хаража үзөө. МТС хадаа таряа хэрэгжүүлэн тариалгаар түсэбөө — 31 процент, хабартаа газар хахалалгаар — 85 процент, пар культивацилгаар — 86 процент, үбһэ сабшалгаар — 46 процент, тиихэдэ намарай пар хахалалгаар арайхан гэжэ 67 процент дүүргэһэн байна.

Колхоз мүн өөрынгөө зүгһөө тракторна хүдэлмэриин түлөө натура түлэбэри түлэхэ уялгаяа дүүргээгүй. 1953 оной январиин 1-дэ колхоз натура түлэбэреэрээ 1570 центнер таряа түлөөгүй байгаа һэн. Мүнөөшье гүрэндэ үритэй зандаа. Гүрэнэй машинно-тракторна станцияар хүдэлмэреэ хүүлээд, натура түлэбэреэ энэ колхозой дүүргэнгүй байхадань, Сэлэнгын МТС-эй дирекци ямаршье хэмжээ абадаггүй. Ажалаа эмхидхэхэ ба ажалай түлэбэри хубааха хэрэгтэнь МТС колхоздо туһалнагүй. Колхоздо бригадна системэ эбдэгдэнэ. Теэд МТС-эй дирекци, тэрэнэй директор нүхэр Кузьмин колхознигуудһаа хооһон эрилтэ хэхэһээ бэшэ, эмхидхэлэй ямаршье хүдэлмэри ябуулнагүй.

Сэлэнгын МТС-эй дирекци типовой договоройнгоо 9-дэхи пунктые мартана гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тэндэ: «полинууд дээрээ агротехническэ хэмжээ-ябуулганuудые хэлгэдэнь МТС колхоздо туһалха, ажалаа зүбөөр эмхидхэхэдэнь, үйлэдбэринигөө бүтээсые дээшэлүүлхэ ба түлэбэринне гуримшуулха хэрэгтэнь болото туһаламжа үзүүлхэ, мүн тэрэшэлэн кадрнуудые бэлэдхэхэ ба тоо бүридхэл һайжаруулха хэрэгтэнь ёһотой туһаламжа үзүүлжэ байха» гэжэ хэлэгдэнэ. Теэд энэ талаар МТС-эй зүгһөө колхоздо үзүүлэгдэһэн туһаламжа тон бага.

XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз өөрынгөө зүгһөө МТС-тэй баталһан типовой договоройнгоо 4-дэхи пунктые мүн лэ эбдэжэ. Юуб гэхэдэ, колхоз болбол МТС-эй тракторна бригадые прицепщигүүдээр хүсэд хангаха ёһотой гэжэ договор соо хэлэгдэнэ. Теэд колхоз полинууд дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан № 11 тракторна бригадые прицепщигүүдээр хүсэд хангаагүй.

МТС-эй колхозуудтай баталһан типовой договорнууд соо малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха тушаа ехэхэн зорилгонууд табигданхай. Теэд энэ хэрэгтэ МТС-эй дирекци ёһотой анхарал хандуулна гэжэ хэлэхын аргагүй. Энэ жэлдэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ үнеэдэй фермэ дээрэ һү һаалгын стационарно-механическа нэгэ агрегат тодхогдожо эхилэгдэһэн аад, хүсэд дүүргэгдэнгүй орхигдошоо.

Сэлэнгын МТС колхозуудтай баталһан типовой договороо гансал зөөлэн хахалалгаарнь дүүргээд, хэхэ хүдэлмэринүүдээ пункт пунктаарнь дүүргэхэ гэжэ һанадаггүй. Нэгэ талаһаа МТС-шье, нүгөө талаһаа колхозуудшье типовой договороор баталагдаһан уялгануудаа бэелүүлхэ тушаа оролдодоггүй байна. МТС хадаа полевой хүдэлмэринүүдые хэхэ түсэбөө дүүргэхэ гэжэ оролдоод лэ, типовой договороор абаһан бусад уялгануудаа бэелүүлхээ оролдоногүй.

Мүнөө колхозуудай ниитын адуу малда үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ МТС-үүдэй үүргэ тон ехэ болоо. Энэ үүргэеэ Сэлэнгын МТС хэр зэргээр дүүргэжэ байдаг юм ааб гэжэ хаража үзэхэ болоо һаа тоншье хангалтагүй байха юм. Энэ жэлдэ МТС бүришье муугаар ажаллана.

Ниитын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ талаар МТС колхоз хоёрой хоорондо баталагдаһан договорно уялганууд илангаяа XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо тон хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байна. МТС энэ колхозой 450 гектар үбһыень сабшаха ба тармаха, 500 тонно силос дараха уялгатай байһан аад, өөдтэй юумэ хээдүй байха юм. Мүн Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо нимэрхүү байдалтай. Хүдэлмэриин шанар тон муу. Тракторна агрегадай тармаһан газарта дахинаа тармаха ушарнуудшье үзэгдэдэг. Үбһэн дээгүүр далантайгаар сабшагдана. Үбһэ баалан обоолхо ба сомохо хүдэлмэри оройдоошье механизацилагданагүй.

Сэлэнгын МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд түсэбөө зөөлэн хахалалгаар, хүдэлмэриин шанарыешье харангүйгөөр, нигэн тиигэн дүүргэхын хойноһоо оролдоно гэжэ үшөө дабтажа хэлэнэб. Энэ гээгдэнги зангаа орхижо, һэшхэлтэйгээр, холо бодолтойгоор хүдэлмэрилхэ, гүрэнэй найдаһан техникые эзэн ёһоор ашаглажа, колхоздошье, гүрэндэшье туһа ехэтэйгээр ажалаа ябуулха хэрэгтэй гэжэ МТС-эй директор нүхэр Кузьмин, тэрэнние политическэ талаар орлогшо нүхэр Алексеев гэгшэдтэ һануулха шухала.

Директорые политическэ талаар орлогшо нүхэр Алексеев МТС колхоз хоёрой хоорондо баталагдаһан договорой эбдэгдэжэ, хазагайруулагдажа байхада ямаршье хэмжээ абанагүй, дутагдалнуудтай эбсэнэ. Колхозуудта ябахадаа договорно уялгануудай дүүргэлтые хинан шалгажа, дутагдалнуудые зайсуулха тушаа зохихо хэмжээнүүдые абахын орондо, нүхэр Алексеев МТС-эй дирекциин түлөөлэгшэ болоод лэ ябажа ябадаг.

Типовой договор эбдэдэг, тиигээд бэе бэеэ далдалалсан, дутагдалнуудтай эбсэдэг ябадалда эсэс табихаар болоо.

Д. Очиров, Сэлэнгын МТС-эй бухгалтер.

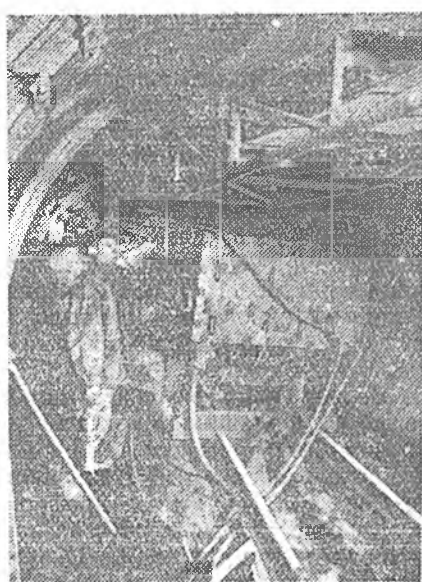

Сталинска область. Донбассай зарим шахтануудта шэнэ штрек гаргахадаа горнопроходческо комбайн «ШБМ» гэжэ нэрлэгдэдэг штреко-буровой машинаар бүтээдэг болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Снежнянантрацит» трестын № 15—бис шахтын штрек соо «ШБМ» гэжэ горнопроходческо комбайнаар машинист И. И. Катруша ажаллажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ПВЗ-гэй рационализаторнууд

Паровозо-вагонно заводто хүндэ хүдэлмэринүүдые механизацилха ба техникын хүсые дүүрэн ашаглаха гэһэн түрүү хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй рационализаторска дурадхалнууд жэл ошохо тудам бүри олон болоно. Нёдондо жэлдэ заводой хүдэлмэришэдэй болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй 400 гаран рационализаторска дурадхалнууд бэелүүлэгдэжэ, гүрэндөө 2,5 миллион түхэригэй арьбалалта хэгдэһэн байна.

Манай заводой рационализаторнуудай болон ухаалан зохёогшодой олохон үнэтэ дурадхалнуудые зам харилсаанай министерство халуунаар дэмжэн абажа, оронoй бүхы паровозо-вагонно заводуудта үргэнөөр нэбтэрүүлһэн байна. Жэшээлхэдэ, түрүү хүдэлмэришэд нүхэд Андреев ба Орлов гэгшэдэй оруулһан үнэтэ дурадхал — центральна электростанцида хэрэглэгдэхэ уһые химическээр сэбэрлэлгэдэ бүтээсэ ехэтэй, һайжаруулагдаһан арга олоһон байна. Эдэнэрэй дурадхалай ашаар гансал манай заводто үнгэрһэн жэлдэ 43 мянган түхэриг алмагдаа. Булад шудхалгын цехын технолог нүхэр Дёмин вагонно пеэшэн шудхалгын технологиие ондоо болгожо, гүрэнэй 45 мянган түхэригые алмаа.

Эдэбхитэй рационализаторнууд—түрүү хүдэлмэришэд нүхэд Супрун, Боброва, Гнитько, Слезкин, Нагорянский, Лышенко, Матросов гэгшэдэй паровозой ба вагоной детальнуудые һайжаруулха гэһэн рационализаторска дурадхалнууд бэелүүлэгдэжэ, гүрэндэ 100 мянган түхэригэй арьбалалта үгөө.

Рационализаторнуудай гол үүсхэлынь юуб гэхэдэ, тэдэнэр хаана ямар үйлэдбэриин процесс хүндэ байна, тэрэнние саг зуурань хүнгэдхэхэ, үйлэдбэриин циклые бага болгохо хэрэгтэ бүхы оньһон аргаяа, творческо үүсхэлээ гаргадаг юм. Жэшээлхэдэ, урдань жарова үрхэнүүдэй утыень олохо ямаршье зэмсэг үгы дээрэһээ, тэдээнние үйлэдбэрилхэ гээшэ тон бэрхэтэй ажал юм һэн. Энэ хүндэ ажалай үйлэдбэриин циклые бага болгохо үнэтэ дурадхал технолог Николаев оруулаа һэн.

Слесарь нүхэр Захватихата булад шудхалгын цехтэ үйлэдбэрилэгдэдэг хребтово ба тендернэ балкануудай шанарые һайжаруулха, тэрээнние үйлэдбэрилгын бүтээсые дээшэлүүлхэ гэһэн дурадхал оруулаад, инженер нүхэр Романовскийтой хамта шэнэ автомат ухаалан зохёогоо һэн. Шэнэ автомадые һайнаар хэрэглэһэнэй ашаар тэдэ балкануудые үйлэдбэрилдэг хүнүүдэй ажалай бүтээсэ 14 дахин дээшэлжэ, эрхим шанартай продукци гаргагдадаг болоо.

Кузнечнэ цехын мастер нүхэр Костин 1952 он соо 4 дурадхал оруулаа һэн. Мүн 1953 оной 6 һарын турша соо нүхэр Костин 3 үнэтэ рационализаторска дурадхалнуудые оруулба. Тэрэнэй дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар завод жэл соо 15 мянган түхэриг мүнгэ алмаха байна.

Гэбэшье, завод доторнай өөһэдынгөө үйлэдбэриин резервнүүдые гүйсэдөөр ашаглажа, ажалай бүтээсые дээшэлүүлжэ шадаагүй цехүүд үшөө бии гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Паровозо-колёсно цех (начальнигынь нүхэр Бобылев) энэ жэлэй 6 һарын алмалтын түсэбые минил 14 процент, вагон-хабсаралгын цех (начальнигынь нүхэр Юдинцев) энэ түсэбөө 23 процент дүүргэһэн байна. Гадна, бусад цехүүдэй начальнигууд нүхэд Спирин, Кладити, Стрельников гэгшэд хахад жэлэй турша соо гүрэндэ нэгэшье мүнгэнэй арьбалалта үгэжэ шадаагүй байха юм. Эдэнэр рационализаторнуудай болон ухаалан зохёогшодой үнэтэ дурадхалнуудые саг соонь шалгажа үзэдэггүй, үзэбэшье тэдэнние саашадань ажалдаа нэбтэрүүлхэ гэжэ оролдодоггүй байна.

Һаяхан заводой рационализаторнууд болон ухаалан зохёогшодой суглаан боложо ПВЗ-гэй рационализаци болон ухаалан зохёогшодой бюрогой хүдэлмэридэ бии байһан дутагдалнуудые элирүүлжэ, үйлэдбэридэ шухалын шухала энэ хэрэгые саашадань хүгжөөхэ, үйлэдбэри дээрэ механизмуудые дүүрэнээр ашаглаха, хүндэ хүдэлмэриие механизацилга үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байна.

Манай завод мүнөөнэй техникээр дүүрэн зэбсэгжэнхэй, мэргэжэл һайнтай кадрнууд—хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд бии. Завод түүхэй эд болон материалнуудаар дутамаггүй. Эдэ арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэхэ, хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые эрид шууд зайсуулха, үйлэдбэридэхи ашаглагдаагүй арга боломжонуудые элирүүлхэ гээшэ заводой коллективэй нангин уялга мүн.

И. Краснов, ПВЗ-гэй главна инженер.

Профсоюзай областной конференци болобо

Һаяхан Улан-Удэдэ хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшадай профсоюзай областной конференци болоо.

«Ургаса хуряалгада ба хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгэдэ профсоюзна организацинуудай зорилгонууд» тухай БМАССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министрын орлогшо нүхэр С. С. Автушенко элидхэл хэбэ.

Элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд халаа ажахын асуудалнуудта профсоюзна организацинуудай хамаархадаггүй ябадалые эрид шүүмжэлбэ. Мүнөө профсоюзна организацинуудай урда табигдаад байһан зорилго юуб гэхэдэ, үбһэ хуряалгые болон таряа хуряалгые агротехническэ эрхим болзорто һайн шанартайгаар дүүргэхын түлөө хүдэлмэришэдэй ба механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэг болоно. Үбһэ хуряалга ба таряа хуряалга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан совхозуудай хүдэлмэришэд, МТС-үүдэй механизаторнуудта ажаһуудалай, культурна зохид һайн услови байгуулха хэрэгтэ профсоюзна организацинууд ехэ анхарал хандуулха зэргэтэй.

Хоёрдохи асуудалаар хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшадай профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ нүхэр Е. Ф. Мельничук эмхидхэлэй комитедэй хэһэн хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл хэбэ. Элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд профсоюзай обкомой хүдэлмэридэхи ехэхэн дутагдалнуудые элирүүлээ. Профсоюзай областной комитет профсоюзна эхин организацинуудта туһаламжа багаар үзүүлдэг, тэдэндэ түшэглэдэггүй байһан дээрэһээ хүтэлбэреэ нилээд һуларуулһан байгаа. Ажалшадай гомодол, мэдүүлгэнүүдтэ хайхарамжагүйгөөр хандадаг, үни удаан саг соо харюу үгэнгүйгөөр бэшэгүүдые хэбтүүлдэг баримтанууд али олон үзэгдэдэг байгаа. Профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ байһан нүхэр Помулева бэшэгүүдтэ хойрогоор хандадаг һэн.

Олохон профсоюзна организацинуудта суглаанууд саг болзортоо үнгэрэгдэдэггүй, гэшүүдэй түлэбэри хэдэн һара, жэлээр түлэгдэдэггүй байна. Энэ ушарһаа боложо профсоюзна организациин үүргэ доошолно, гэшүүдэй журам һуларна. Профсоюзай обкомой хүдэлмэрилэгшэд хүдөө нютагуудаар ябадаггүй, эхин организацинуудай хүдэлмэриие шалгажа үзэдэггүй, тэдэнэй байдалые һайса мэдэдэггүй юм.

Конференци болбол хэлсэһэн асуудалнуудаараа дэлгэрэнгы шиидхэбэринүүдые баталан абаа.

Конференци профсоюзай областной комитедтэ 21 гэшүүдые, 7 кандидадуудые һунгаба. Мүн шалгалтын комиссида 5 хүн һунгагдаа.

Удаань эмхидхэлэй пленум боложо, президиум һунгагдаа. Президиумэй түрүүлэгшээр нүхэр Е. Ф. Мельничук баталагдаба. Пленум мүн эмхидхэлэй хэдэ хэдэн асуудалнуудые шиидхээ.

Д. Цыренжапов.

ХОРИИН АЙМАГТА

ЭЛЕКТРОСТАНЦИТАЙ БОЛОХОНЬ

Аймагай центр — Хоринск тосхондо электростанциин барилга хэгдэжэ байна. Тус электростанци һаяар ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдаа.

КОЛХОЗУУДЫЕ ШЕФТЭЭ АБАНА

Хандагайн леспромхозой комсомолецууд хүршэ «Гигант», «Пламя» колхозуудые шефтээ абаад, үбһэ хуряалгын үедэ хододоо воскресник эмхидхэжэ, ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ.

Леспромхозой комсомолецууд тэдэнэй үүсхэлые дэмжэхыень аймагай залуушуулда хандаба.

ЛЕСПРОМХОЗОЙ АМЖАЛТА

Хориин леспромхоз (директорынь нүхэр Якищенок, тэрэнние политическэ талаар орлогшо нүхэр Будаев) июль һарынгаа үйлэдбэриин даалгабарние амжалтатайгаар дүүргээ. Жэшээлхэдэ, модо бэлэдхэлгээр 177, таллуулгаар—123 ба шэрэлгээр 163 процент дүүргэһэн байна.

Августын түрүүшын хахадта энэ леспромхозой коллектив мүн лэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ.

АРТИСТНАРАЙ КОНЦЕРТ

Аймагай центрын Культурын байшан соо Гүрэнэй Бурят-Монголой хатар ба дуунай ансамбль һаяхан концерт харуулба. Тэдэнэй программадань СССР-эй арадай дуунууд, хатар, мүн арадай демократиин оронуудай хэдэн дуу болон хатар бии.

Концертынь аймагай ажалшад ехэ һонирхолтойгоор хараа.

Б. Намжилон.

Гүрэндөө загаһа ехээр үгэе

Кабанскын аймагай загаһашад муу бэшэ түхеэрэлгэтэйгээр энэ жэлэй загаһа барилгын сезондо ороһон байна. Загаһашадай ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын тула, тэдэнэртэ техническэ талаарнь һайжаруулагдаһан моторно лебёдконууд үгтэһэн юм. Эдэ лебёдконуудые зүбөөр ашаглаһанай ашаар, загаһашадай ажал нилээд хүнгэдхэгдэбэ. Капроново гүльмэнүүдээр зэмсэглэгдэһэн загаһа барилгын бригадануудай ажалай бүтээсэ нилээд ехэ болоо.

Загаһанай заводой бригадир нүхэр Кочетовой бригада бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, омуль бариха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэбэ. Нүхэд Коневой, Галактионовой хүтэлбэрилдэг бригаданууд социалистическэ мүрысөөндэ һара бүри түрүү һуури эзэлнэ. Мүн «Байкал» гэжэ загаһа барилгын колхозой загаһашад хоорондоо мүрысэн, горьтой амжалта туйлана.

Гэбэшье, загаһанай заводой ба загаһа барилгын колхозуудай зарим бригаданууд үшөөл муугаар ажаллана, гүрэнэй түсэбүүдые дүүргэнэгүй. Жэшээлхэдэ, нүхэр А. Колмаковой хүтэлбэрилдэг бригада сезонно түсэбөө дүүргээгүй. Молотовой нэрэмжэтэ, «Красное Знамя», «Красноармеец» гэжэ колхозуудай загаһа барилгын бригаданууд сезонно түсэбөө мүн дүүргэжэ шадабагүй.

А. Бусурманов.

Колхозно социалистическэ зөөри— колхозуудай ниитын ажахын үндэһэ һуури

Колхозно зөөри хадаа манай орон дотор оршожо байгаа үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдтэ социалистическэ зөөриин хоёр формонуудай нэгэниинь мүн. Тэрэ хадаа таряашадай бутархай, үмсын ажахынуудые томо, коллективнэ ажахынууд — колхозууд болгожо нэгэдүүлһэнэй ба деревнидэ куларгашуулда экспроприаци хэһэнэй аша үрөөр бии болоһон юм. Колхозно байгуулалтын илаһан ушар колхозно ниитын зөөриие деревнидэ бии болгохо ябадалда хүргэһэн байна.

Колхозно-кооперативна зөөри бүлэг зоной гэхэ гү, али зарим бүлэг ажалшадай коллективүүдэй —колхозуудай, кооперативна нэгэдэлнүүдэй зөөри байһан туладаа гүрэнэй, ниитэ зоной зөөриһөө илгаатай байдаг юм. Колхозно зөөри ажалшадай тус тус коллективүүдэй мэдэлдэ байхадаа хүн хүниие мүлжэхэ арга үгы болгодог, юуб гэхэдэ үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдтэ үмсын эзэн боложо байгша анги, мүн тэдэ хэрэгсэлнүүдые хаһагдаһан анги хүдөө ажахын коллективнэ предприятинуудта байдаггүй юм.

Социалистическэ предприяти байгаашье колхозуудай онсо өөрэ шанарынь юун бэ гэхэдэ, тэдэнэр ажал хүдэлмэридөө социалистическэ зөөриин хоёр формонуудта түшэглэдэг. Колхоз юрын бэшэ, онсо өөрэ талатай предприяти юм. Яахадааб гэхэдэ: тэрэ хадаа колхоздо мүнхэдөө үгтэһэншье мүртөө, зүгөөр гүрэнэй газар дээрэ ажалаа хэдэг, тиихэдээ ниитэарадай зөөри бологшо, машинно-тракторна станцинуудта байгаа үйлэдбэриин гол зэмсэгүүдэй ашаар тэрэ ажалаа бүтээнэ. Тиихэ зуураа колхоз болбол өөрынгөө гэшүүдэй ажалые хэрэглэдэг, тиин тэдээндэ ажалта үдэрнүүдтэнь олзо доходһоо хубаажа үгэдэг, жэлһээ жэлдэ таригдаад, таряа талха болгогдодог өөрын үрһэтэй байдаг.

Колхозно-кооперативна зөөридэ юун оролсоноб гэбэл: хамтын барилганууд, колхозуудта ба кооперативна организацинуудта хамаатай предприятинууд, адуу мал, жэжэ божо зэмсэг тоног, үйлэдбэрилжэ гаргаһан продукци, колхозно үйлэдбэриин продукци колхозно зөөриин тон шухала гол хубинь болодог. Жэл бүхэндэ һэргээгдэжэ ба шэнэдхэн хубаагдажа байгаа колхозно зөөриин үнэ сэнгынь колхозуудай үйлэдбэриин гол фонднуудһаа һураггүй үлүүлэн гарадаг.

Гүрэнэй үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүд колхозно үйлэдбэридэ шиидхэхы үүргэ дүүргэнэ. Хүдөө ажахын үйлэдбэриин гол зэр зэмсэгүүдые социалистическэ гүрэнэй мэдэлдэ суглуулан байлгаха гээшэ колхозно үйлэдбэриин ургалтын хурдан темп хангаха арга мүн. Тиимэһээ, социалистическэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүсэнүүдэй хүсэтэ хүгжэлтэ, СССР дотор колхозно байгуулалтын бэхижэлгэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин фонднуудта гүрэнэй зөөриин үүргын ехэ боложо байһантай нигта холбоотой байха юм. Советскэ гүрэнэй, Коммунистическэ партиин анхарал оролдолгын ашаар, МТС-үүдэй үйлэдбэриин фонднууд дайнай һүүлээрхи үедэ эрид ургаба. МТС-үүд ба совхозуудай тракторна паркын хүсые хамта дээрэнь абажа үзэбэл, дайнай урда тээхи үеынхиһөө 59 процентээр, комбайнууд —54 процентээр ехэ болобо. Эрхим техникээр зэбсэгжэһэн машинно-тракторна станцинууд колхозуудтахи газартаряалангай шухалын шухала бүхы ажалые хэдэг болонхой. Социалистическэ промышленностиин хүсэтэйгөөр хүгжэн дэбжэһэнэй ашаар дам саашадаа колхозно үйлэдбэридэ гүрэнэй зөөриин үүргэнь улам дээшэлхэ байна.

Ямаршье һаа, ниитын байгуулалтын хүгжэлтэдэ гол ба тодорхойлхы үүргые үйлэдбэри эзэлдэг гэжэ марксизм-ленинизм һургана. Коммунистическэ парти, Советскэ правительство колхозуудай ниитын ажахые бэхижүүлхэ ба хүгжөөн дэбжээхын хойноһоо, хубаагдадаггүй фонднуудыень ехэ болгохын ба тэдэнние колхозуудай үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдтэ зүбөөр хэрэглэхын хойноһоо саг үргэлжын анхарал оролдолго гаргажа байдаг. 1952 ондо колхозуудай хубаагдадаггүй фонднууд 1940 онойхидо орходоо хоёр дахинһаа үлүүгээр ехэ болоһон байна. Тус бүри республиканууд ба областьнуудай колхозууд бүришье ехэ амжалтануудые туйлаба. Кубаниин колхозуудта хубаагдадаггүй фонднууд хоёрхон жэл соо (1951—1952 онуудта) 32 процентээр ехэ болоо. Украинын колхозуудай хубаагдадаггүй фонднуудынь һүүлэй гурбан жэл соо 1940 онойхиһоо 4 миллиард түхэригөөр гэхэ гү, али 48 процентээр ехэ болоо. Мүнгэн олзо доход ехэтэй байһанай ашаар, Молдавиин колхозууд 1949 ондо 250 миллион түхэригэй хубаагдадаггүй фонднуудтай байһанаа, 1951 ондо 683 миллион түхэригэй хубаагдадаггүй фонднуудтай болоо.

Хубаагдадаггүй фонднууд колхозуудай ниитын ажахын үндэһэ һууринь мүн. Тэдэ фонднууд колхозуудай материально-үйлэдбэриин базые үргэдхэхэ ба бэхижүүлхын тула, колхозуудай үйлэдбэриин гол хэрэгсэлнүүдые үргэнөөр дахин һэргээхын тула — ажахын барилгануудые барихын, хүдэлмэриин ба ашаг шэмэтэ мал, хүдөө ажахын тоног зэмсэг, тракторна хэрэгсэлнүүдые худалдан абахын тула, электростанцинуудые, уһалууриин системэнүүдые гэхэ мэтэшэлэн байгуулхын тула хэрэглэгдэдэг байна.

Энээн тухайда дооро дурсагдагша баримтанууд тодо һонороор гэршэлнэ. Һүүлэй гурбан жэлэй турша соо колхозууд имагтал малай 540 мянган байрануудые баряа. Молдавска ССР-эй колхозуудта 1951 оной январиин 1-һээ эхилээд 1952 оной августын 1 болотор үйлэдбэриин 2.644 байранууд баригдаа, 2.226 байранууд үшөө баригдажа байгаа. Краснодарска хизаарай Кореновско районой колхозууд 1952 ондо хубаагдадаггүй фонднуудаа 8 миллион түхэригөөр ехэ болгожо, тэрээнһээ нилээд ехэшэг хубинень барилгада гаргашалба. Гансахан жэлэй турша соо энэ районой колхозуудта ниитын 90 барилганууд баригдаа, тэрээнһээ 36-ниинь малажалай капитальна барилганууд байгаа.

Зүбхэн лэ колхозуудай ниитын ажахые али болохоор хүгжөөһэнэй ба колхозуудай материально-үйлэдбэриин базые бэхижүүлһэнэй үндэһэн дээрэ колхозуудай олзо доходые ехэ болгохо, колхозно таряашадай материальна ба культурна хэмжээе дам саашадань бэхижүүлхэ ябадал туйлажа болохо юм. КПСС-эй XIX съездын шиидхэбэринүүд ниитын зөөриие ехэ болгохо, колхозуудай ниитын ажахые бэхижүүлхэ ябадалые колхозно байгуулалтын шухалын шухала зорилго болгожо табина.

Колхозуудай ниитын ажахые дам саашадань хүгжөөхэ—ажахын барилгануудые, малажалай барилганuудые, уһалууриин ба намаг хатаалгын һубагуудые бариха, һөөг бургааһые үндэһэтэйнь абажа хаяха, электростанцинуудые бариха хэрэгтэ колхозуудай мүнгэн зөөриие түрүүшын ээлжээндэ зорюулха хэрэгтэй гэжэ табадахи табан жэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүд дотор тэмдэглэгдэнэ.

Колхозно зөөриин хүгжэн дэбжэжэ байһан ушар, колхозно зөөриин гол хубинь болгшо колхозно үйлэдбэриин продукциин түргэн ургалта дээрэһээ харагдана. Хубаагдахагүй фонднуудһаа юугээрээ илгаатайб гэхэдэ, колхозно зөөриин энэ хубинь МТС-эй хүдэлмэриин түлөө натуротүлэбэридэ, гүрэндэ уялгата ёһоор тушаалгада, үйлэдбэриин процессүүдые таһалгаряагүйгөөр дахи дахинаа һэргээхэдэ шухала хэрэгтэй бологшо ниитын фонднуудые байгуулгада, колхознигуудай ажалта үдэрнүүдтэ хубаалгада, рынок дээрэ худалдалгада зорюулагдана.

Социалистическэ ажахын эрхэ байдалда, ниитын зөөриин ургалта хадаа социалистическэ үйлэдбэриие үргэнөөр дахин дахин һэргээн ябуулһанай аша үрэ байжа, социалистическэ үйлэдбэриин дам саашанхи таһалгаряагүй ургалтые баһа өөрынгөө ээлжээндэ хангадаг.

Социалистическэ хүдөө ажахын түргэн темпээр хүгжэжэ байһан тухайда хүдөө ажахын продуктнуудые тарижа ургуулха ажалай ехэ болоһон ушаршье тодо һонороор гэршэлнэ.

1952 ондо ороонной валовой суглуулбари 8 миллиард пүүд болоһон байна. Тиихэдэ эдээ хоолой тон шухала культура—шэниисын валовой ургаса 1940 онойхидо орходоо 46 процентээр ехэ болоо. 1951 ондо хлопок-сырецын валовой продукци 46 процентээр, сахарна свёклын—31 процентээр дайнай урда тээхи хэмжээнһээ дээшээ гараба. Хүдөө ажахын ашаг шэмэ үгэлгэнь, товарна продукци үгэлгэнь саг үргэлжэ дээшэлжэ байгаа.

Жэжэ колхозуудые томодхоһон

Хонидойнгоо тоо олошоруулхын түлөө оролдоногүй

Кударын аймагай олон колхозууд хонидой тоо толгойе олошоруулха түсэбөө жэлһээ жэлдэ дүүргэнэгүй. Жэшээнь, нёдондо хонидой тоо толгойе олошоруулха түсэб бүхы дээрээ 94,5 процент, зарим колхозуудта бүришье багаар дүүргэгдэһэн байгаа.

Теэд мүнөө жэлэйшье даалгабари дүүргэгдэнгүй байжа болохо байна. Түсэб дүүргэхын тула нилээд олон толгой хонин хэрэгтэй. Иимэ байдал юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, аймагай советскэ ба хүдөө ажахын органуудай, олон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хонинойтоо толгойе олошоруулха хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана, орооной кампание таһалдуулна, хонидые искусственнаар ороондо оруулха хэрэгые тооногүй.

Иимэ байдал илангаяа XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо үзэгдэдэг. Энэ колхозой хонидынь артелиингээ центрһээ 13 километрын газарта, Цугон гэжэ нютагта байдаг юм. Тиихэдэнь хонидые искусствённаар ороондо оруулха пункт Шара-гол гэжэ тосхондо түхеэрэгдэнхэй. Тус артельдэ бии байһан советскэ меринос үүлтэрэй 27 хуса һайн тэжээлгэ ба харууһалгада табигдаагүй.

Мүн Бага-Кударын сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо баһал иимэ байдалтай. Жэл бүри энэ колхоздо хонид һубайрна. Теэд хонинойтоварна фермые даагша нүхэр Красиков хонидойнгоо тоо толгойе олошоруулхын түлөө ямаршье оролдолго хэшээл гарганагүй. Тэрэнэй гэмээр хонид бүлэг бүлэг болгогдон таһалагдаагүй дээрэһээ баран нэгэ газарта бэлшэдэг байна. Колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Нечаев ба тэрэнэй орлогшо нүхэр Сабашников гэгшэд хониной-товарна фермэдэ үсөөн ябадаг, хонишодой ажалаар һонирхолоогүй байха юм. Муугаар харууһалагдадаг дээрэһээ хонидой тамир шадалаа гээһэн, гарза хоролтодо ороһон баримтанууд үзэгдэнэ.

Тэрэшэлэн Ленинэй, Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд хонидойнгоо тоо толгойе олошоруулха талаар мүн лэ ехэ гээгдэлтэй. Эдэ хоёр колхозуудта хонидые искусственнаар ороондо оруулха пунктнууд бии аад ашаглагданагүй. Колхозуудай түрүүлэгшэнэр нүхэд Гармаев ба Банзаров хонидые юрын аргаар ороондо оруулха гэһэн заабари үгэһэн байха юм. Тэдэнэр нёдондо орооной кампание мүн лэ иимэ муугаар эмхидхэжэ, хонидойнгоо хахадыень шахуу һубайруулһанаа, тиигэжэ хони үүсхэбэрилхэ түсэбөө колхозойнгоо дүүргээгүйе мартажархёо. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 1952 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө минил 65 хурьга абаһан байна.

«Путь социализма» колхоз иимэрхүү байдалда оронхой. Энэ колхозой эхэ хонид ба хусанууд суттаа бэлшэнэ. Тэдээндэ нэмэлтэ тэжээл эдюулэгдэнэгүй.

Кударын аймагай колхозуудта иимэ байдал ямар ушарһаа тохёолдооб гэхэдэ, аймсоведэй гүйсэдком, тэрэнэй хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй управлени малажал хүгжөөлгын хэрэгые мууса хүтэлбэрилнэ, колхоз бүхэнэй байдалтай гүнзэгыгөөр танилсанагүй, минил тоо мэдээнүүд дээрэһээ тобшолол хэдэг байна. Зооветеринарна мэргэжэлтэдынь колхозууд ба фермэнүүдтэ үсөөн ябана, малай харууһалгые һайжаруулха, искусственнаар ороондо оруулгые эмхидхэхэ хүдэлмэридэнь хонишодто туһаламжа үзүүлнэгүй. Энэ хадаа хонидые искусственнаар ороондо оруулгын 12 пунктнуудай хахадһаань олонхиин хүдэлмэрилдэггүйн гол шалтагаануудай нэгэн болоно.

Н. Александров.

Племенной мал үсхэбэрилгэдэ анхаралаа хандуулха

Ашаг шэмэ ехэтэй племенной малтай нютагай үүлтэрэй малые метизацилга хадаа малажалһаа абаха олзо доходые колхозуудта бүри ехэ болгохо арга олгоно. Тиимэһээ племенной хэрэг һайжаруулха тон шухала. Гэбэшье, Хэжэнгын аймагта энэ хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Аймагай зарим колхозуудта племенной малтай нютагай үүлтэрэй малые метизацилхын тула ямаршье хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Жэшээ болгон, Дунда-Худанай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозые абаад үзэе. Тус колхоз 1953 оной түсэбэй ёһоор 5302 толгой хонитой байхын оронда мүнөө 4648 толгой хонитой болонхой. Энээн сооһоо 471 толгойнь метис үүлтэрэй, бэшэниинь бултадаа нэрүүбтэр ба нэрүүн нооһотой нютагай үүлтэрэй хонид юм. Теэд тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Ринчиндоржиевай, ОТФ-е даагша нүхэр Жамсарановай энэ хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандаһанһаа боложо, племенной хэрэг энэ колхоздо һайжаруулагдаагүй байһаар. Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ колхоз племенной хусануудые худалдан абаагүй дээрэһээ эхэ хонидтоо нютагай үүлтэрэй хусануудые табиһан ушарнууд олон үзэгдэнэ.

Энэ колхозой хонишодой хонин һүрэгөө метизацилхын түлөө горьтой хүдэлмэри хэхээр эрмэлзээшье һаа, тэрэнь аймагай зооветеринарна мэргэжэлтэдэй ба колхозой правлениин зүгһөө дэмжэгдэдэггүй байна. Жэл бүри хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэжэ шададаггүй дээрэһээнь түрэхэ хонидынь үбэлэй үедэ бэлшээридэ ябажа шахуу ондо ороно, эдэ хонидынь һубай хонидтой адлихан условидо харууһалагдана.

Гадна, энэ колхоз сабшалангай газарые ба бэлшээрине һайжаруулха талаар мүртэй хүдэлмэри хэнэгүй.

Мүн түрэхэ малда, илангаяа нарай малда типовой дулаан байра баригданагүй. Эдэ бүхыһөө боложо, эндэ жэл бүри олон малынь турадаг ба гарзалдаг байна. Гансахан 1953 оной түрүүшын хахад соо 200 гаран хонин гарзалһан ба олон хонид туража, хүсэ шадалаа ехээр гээһэн байха юм. Иимэ муу байдалһаа боложо, мүнөө малһаа тон бага ашаг абтана. Жэшээлхэдэ, мүнөө тус колхоз 4600 гаран толгой хони ямаадһаа түсэбэй ёһоор 5212 килограмм нооһо хайшалжа, гүрэндэ тушаахын оронда арай гэжэ 3700 гаран килограмм нооһо тушаажа, түсэбөө минил 66 процент дүүргэбэ. Дунда зэргээр хонин бүриһөө минил 850—900 грамм нооһон хайшалагдаһан байна.

П. Содбоев.

М. Горькиин нэрэмжэтэ ССР Союзай Московско уранһайханай академическэ театрта В. С. Ивановой «Ломоносов» гэжэ пьесэ табигдаба. Пьесые табигша —СССР-эй арадай артист Б. Н. Ливанов, режиссер—В. Н. Марков, уранзураагша—В. М. Ходасевич.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дүрбэдэхи үзэгдэлэй сценэ харуулагдана. Михайло Васильевич Ломоносовой рольдо СССР-эй арадай артист Б. Н. Ливанов, генерал Иконниковой рольдо РСФСР-эй арадай артист В. В. Готовцев наадажа байна.

ТАСС-эй фотохроникс.

Оперо ба баледэй театрын гастрольнууд

Манай Бурят-Монголой оперо ба баледэй театр Кузнецкэ шулуу нүүрһэнэй бассейндэ гастрольнуудые үгэжэ байна. Августын 19 хүрэтэр Прокопьевск городто байха зуураа, манай театр 27 хоног соо 31 оперно ба балетнэ зүжэгүүдые табяа. «Евгений Онегин», «Мазепа», «Русалка», «Хаанай бэри», «Залуу гварди» гэжэ оперонуудта гол рольнуудыень БМАССР-эй габьяата артист Бадма Балдаков гүйсэдхэбэ. «Кармен» гэжэ оперын Микаэлын партиие эгээн түрүүшынхеэ Нина Манжеева дуулаба. Харагшад «Хун шубуута нуур» гэжэ баледые тон халуунаар угтаһан байна. Тус баледтэ БМАССР-эй габьяата артист Цыден Бадмаев, РСФСР-эй габьяата артистка Лариса Сахьянова хэдэн дахин наадаа.

Олонитын түлөөлэгшэд, театрые харагшад ба хэблэл манай театрын хүдэлмэридэ һайн сэгнэлтэ үгэһэн байна. Августын 21-һээ манай театр Кузбассай ехэ промышленна центр болохо Сталинск городто гастрольнуудые үгэхэнь.

Н. Маторин.

Шэнэ пьесэ

Һаяхан Бурят-Монголой драматическа театрын коллектив уранзохёолнодой Союзтай хамта драматург Даша-Рабдан Батожаповай «Галта-мүрэн» гэжэ шэнэ пьесые зүбшэн хэлсэбэ. Энээндэ тус театрын директор Ц. Балбаров, уранзохёолнод Ж. Тумунов, Ц. Галсанов, аспирантка А. Плишкина, артистнар Ц. Цыренжапов, Б. Вампилов, Д. Дондуков, Ц. Дамдинов болон бусад хабаадалсаба.

Зүбшэн хэлсэлгэ дээрэ үгэ хэлэгшэд М. Горькиин нэрэмжэтэ литературна институдай студент, драматург Д. Батожаповай творческо ургалтые тэмдэглэбэд.

Тус пьесэ Бурят-Монголой нүүдэл драматическа театрын репертуарта абтаба.

Ц. Жимбиев.

САТИРЫН БУЛАН

ХОЛБООЛЖОНОЙ ХОНГОРДООЛГО

«Заготскодой» республиканска конторые эрхилэгшэ Иван Андреевич Жудрак хонгордоожо наадаха дуратай хүн тула тэрээндээ ехээр дүршэжэ, ёһотой жонглёрой маяг гаргадаг байха юм. Холбоолжоной базада тэрэнэй хэһэн хонгордоолгонууд үнэхөөрөөшье рекордно байшоо ха, Хүсөөтэ, Түгнын саагуур наагуур яһала ехэ суу байда гаранхай гэлсэдэг. Теэд Иван Андреевич хатанхай шагайнуудые өөдэнь шэдэжэ хонгордоодог бэшэ, жонглёр шэнгеэр галтай модонуудые гарнууд соогоо һэлгүүлэн хонгордоодогшье бэшэ юм. Үнэндөө ямар хонгордоолгоор тэрэнэй дүршэжэ, ямар «рекорднуудые» туйлажа байһыень элирүүлхын тула нэгэ иимэ домог хөөрэбэл таарамжатай гэжэ һанагдана.

...Нэгэтэ намар Холбоолжоной базын хүдэлмэришэд Улан-Удын мяха-консервын комбинадта һүрэг мал тушаахаяа туужа гараа һэн гэдэг. Яба ябаһаар ябабад ха, ошо ошоһоор ошобод ха. Түгнын талые уруудан ябажа туубад ха, Барай дабаае дабан ябажа туубад ха, Бахмистын саадахи эльһэн добо дээрэ гарабад ха. Улан-Удэ аржыжа, мяха-консервын комбинат газаа оробо. Ноёнойнгоо үгэһэн захиралтые, даагшынгаа үгэһэн даабарине дүүргэхэ саг ерэбэ. Хүдэлмэришэдэй хоорондо иимэ хөөрэлдөөн болобо ха:

— Дээрэһээ үгтэһэн захиралтые дүүргэхэ сагнай болобо лэ, ангаһан малдаа шуудатарынь дабһа эдюулээд, Сэлэнгын уһа тэрзылдэтэрынь һайбалуулха сагнай ерэбэ лэ.

— Ноёной хэлэһэн үгэ хуули мэтэ лэ. Даагшынгаа даалгаһан даабарине дүүргэхэгүйдэмнай ямар бэ? Бодожо үзэгты, нүхэд. Тэрэнэй захиралта гүрэнэй хуули хоёр харшалдаба гээшэ лэ. Иимэ хоёр харгын бэлшэртэ хүрэжэ ерэбэлди, аляагаарнь ябахамнайб, нүхэд?

— Галуу һажаажа, турлааг уһанда орожо үхэбэ гэдэгтэл, Казаковые һажаажа, гүрэнине мэхэлхэгүйбди. Үхэрнүүдтээ дабһа эдюулжэ уһаар һайбалаад тушааха захиралта үгэһэн тухайнь Жудрагтань мэдүүлхэбди, — гэжэ тэдэнэр шиидэбэ.

«Холбоолжоной базые даагша Николай Иванович Казаков малдаа дабһа эдюулжэ, тэрзылдэтэрынь уһа уулгаад тушааха гэһэн захиралта мал туугшадтаа үгөө юм ха» гэһэн зэрэб үгэнүүд республиканска конторо соогуур дуулдажа. Иван Андреевич Жудрагай шарайнь бүрхэг тэнгэридэл барагар хара болошобо гэхэ. Залнита аадарай бууһандал, эрхилэгшын кабинет соо буха ехэ буһалгаан боложо, дошхон дүрэ шарайлһан эрхилэгшэ энэ хэрэгые халуусар һүрэгэнь мүрдэжэ, яаралтай түргэн хэмжээ абаха гээд, Мухаршэбэр мордобо ха. Гэбэшье, Омулёвкын дабаанда уушхаржа, Барай дабаанда барагтайшаг боложо, Түгнын талада түхэл шарайдаа орожо, Иван Андреевич нигэжэ бодобо ха: «Түгнын талын тунгалаг агаар залгижа, нэгэ бага ами ороо хадаа яаралгүйгөөр бодожо үзэхэ юм байна. Муу юумэ модон хүлтэй гэлсэдэгшье һаань, сагта магад Казаков тухай үгэ хүүрнүүд манай конторoһоо саашаа гараагүй байжа болохо бшуу. Системынгээ нэрые бузарлаанхаар энэ хэрэгые бүтүүхэн дарaжархёо һаа ямар бэ?»

Уданшьегүй, Мухаршэбэр тосхокой центральна үйлсын магазинай үүдэндэ танигдаагүй хүнгэн машина ерэжэ хүндэлдэшэбэ гэхэ. Тэрээнһээ маһалзаһан хүхюу шарайтай Казаков шобто буужа, магазинда гүйжэ ороод, бүхэли хайрсагтай архи даажа ядан абажа гараа гэлсэдэг. Улан-Удэһээ ноёниинь зорюута айлшалжа ерээ ха юм, архи тамхяар хүндэлхэ хэрэгтэй ха юм. Иван Андреевич хэршье маряатай һаа хайрсаг харада дэбтэхэ бэшэ ха гү гэжэ Казаков бодоһон байгаа. Нэгэ хэды болоод, магазинай үүдэндэ хүндэлдөөшэ мүнөөхи машинамнай 99 Хабшаргын хормойдохи Холбоолжоной базые шэглэн ходоро сохижо ябаба. Шэлтэй архиин хаянхинахань, бутылкын таглаануудай буудахань, моторой абяае булин һагад дуулдажа ябаа һэн ха.

Холбоолжондо болоһон найрай һүүлээр Казаковойшье хэрэг унтараа. «Заготскодой» республиканска конторые эрхилэгшэ Иван Андреевич Жудрагай захиралтаар Казаков удангүй ондоо хүдэлмэридэ һайшаан дэбжүүлэгдэһэн байна. Холбоолжондохи хонгордоолго эгээл эндэһээ эхилээ юм гэлсэдэг. Иван Андреевич Жудрагай шандабанита гуурһанай моторлохо бүринь Холбоолжоной базын баһа нэгэ даагша дулаахан һууриһаа хобхо һүрэжэ, тэрээниинь баһа нэгэ «бирагүйхэн» даагша эзэлдэг болоо юм ха. Иван Андреевич үнэхөөрөө «ёһоорхон» лэ хонгордоолгодо дурлашаһан байгаа. Жэшээнь, хараад үзыт. Казаковой оронда Холбоолжоной базые даагшаар Степан Федорович Белолепский гэгшэ томилогдожо, удаашьше хүдэлмэрилэнгүй хоёр үхэр, 5 хони дутаагаад, Заиграйн аймагтахи баһа нэгэ базые даагшаар «һайшаан томилогдоһон» (?!) байха юм. Кадрнуудые «шэлэн оложо» һураһан Жудрак табан жэлдэ түрмэдэ һуугӓад ерэһэн Сидоров гэгшые Холбоолжоной базые даагша болгон эльгээбэ ха. Тэрэнь баһал 3 үхэр «буруу харуулжархёод», гэмтэ хэрэгээ даллалхын тула худал хуурмаг данса зохёожо байһаар баригдаһан байгаа. Тэрэнэй һүүлээр баһа нэгэ даагша хэрэгтэй болобо. Түрүүн Мельников, тиигээд Беломестных ба бусад...

Иван Андреевич Жудрак иимэ хонгордоолгоһоо хэзээ хахасажа, кадрнуудые хэзээ зүбөөр шэлэн абадаг болохо юм?

Н. Цыбенов,
М. Барадин.

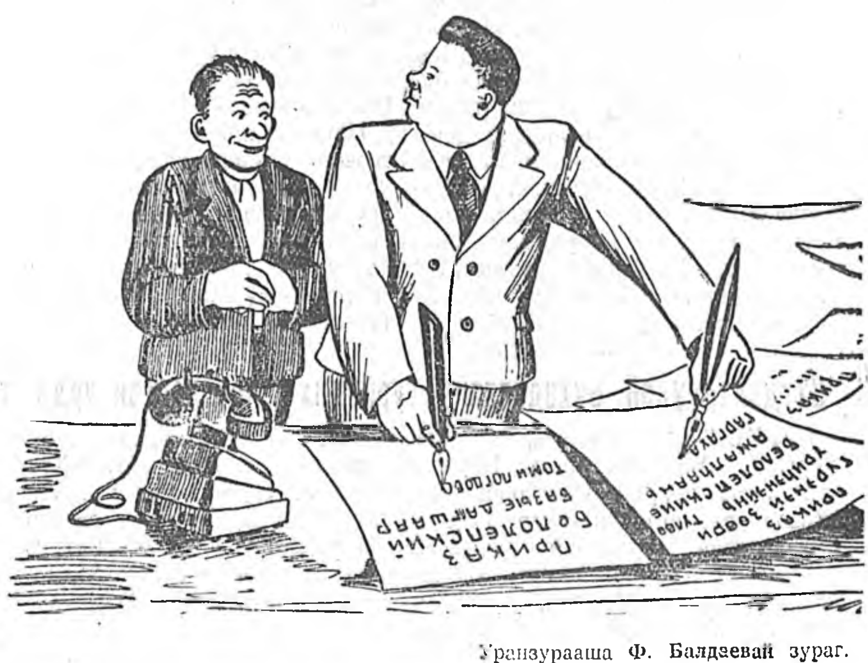

Уранзурааша **Ф. Балдаевай** зураг.

Артистнууд программа шэнэдхэнгүй ерэбэ

Гүрэнэй Бурят-Монголой филармониин эстрадын 5 артистнар манай Курумканда гурбан концерт харуулба. Концерт харагшад иллюзионист-манипулятор Уразовай ба дуушан Садиковай харуулһан номернуудые һайшаалтайгаар угтаба.

Харин дуушан Алексеев, баянист Шалыгин гэгшэд урда жэлнүүдтэ ерэхэдээ харуулһан номернуудһаа бэшэ, һонирхолтой юумэ асараагүй. Гүрэнэй филармониин администраци манай аймагай ажалшадай эрилтэнүүдые мэдээгүй байшоо. Энэнь юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, тус бригадатай бурят-монгол дуунуудые дуулаха нэгэншье артист эльгээгдээгүй.

Манай аймагай ажалшад филармониин артистнуудтай жэлдээ нэгэ дахин уулзадаг байха юм. Зүгөөр энэ жэлэйнь уулзалга тэдэнэй һанаһанда хүрөөгүй.

Д. Бадмаев, Курумканай аймагай Культурын байшангай директор.

ушар социалистическэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүсэнүүдые дам саашадань хүгжөөн дэбжээхэдэ шухала удхашанартай юм. Юуб гэхэдэ, томо колхозууд нийтын ажахые үлэмжэ амжалтатайгаар ургэдхэхэ ба нарижуулан һайжаруулха арга боломжотой юм. 1950 оной январиин 1-дэ 254 мянган жэжэ колхозууд байһанаа, мүнөө 97 мянган томодхогдоһон колхозууд болоод байна.

Жэжэ колхозуудые томодхогдоһонтой дашарамдан, колхоз бүхэндэ таряанай газар дунда зэргээр 2,5 дахин ехэ болоо. Томо томо колхозуудай мэдэлдэ газар элдүүрилгын суглархатай хамта, колхозно үйлэдбэриин энергеэр хангагдаһан ба интенсивнэ болоһон хэмжээнь эрид дээшэлнэ. Мүнөө үедэ газарай талмайн единицэдэ (хэмжүүридэ) үйлэдбэриин гол хэрэгсэлнүүд болон энергоресурснууд нилээд ехээр хүртэнэ. Жэжэ колхозуудай томодхогдоһонтой хамта материально-техническэ талаараа ехэ болоһон үндэһэн дээрэ шэнэ, экономическа улам хүсэтэй колхозууд байгуулагдаба гээшэ. Энээнэй ашаар колхозууд өөрынгөө нийтын ажахые бүри интенсивнээр (эршэмтэйгээр), бүри түргэнөөр хүгжөөхэ аргатай болоо.

Колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар хүгжөөхын түлөө, тэрэнэй нийтын зөөрине дам саашадань ехэ болгохын түлөө тэмсэлдэ кадрнууд ехэ үүргэ эзэлдэг юм. Парти ба Советскэ правительство колхозно кадрнуудай политическэ ба ажалай мэргэжэлэй хэмжээе дээшэлүүлхын хойноһоо һаналаа эсэшэ сусашагүйгөөр табидаг, агрономическа эрдэм, хүдөө ажахын техникэ, ажал хэрэг хүтэлхэ шадабари шудалхадань туһалдаг. 1952 оной эхиндэ орон доторнай дээдэ ба дунда эрдэмтэй—18 мянган колхозуудай түрүүлэгшэнэр тоологдожо байба. Гадна, 15 мянга шахуу колхозуудай түрүүлэгшэнэр гүрэнэй хоёр жэлэй ба зургаан һарын һургуулинуудта һуралсажа гараа. 1952 ондо Краснодарска хизаарта түрүүлэгшэнэрэй 55 процентнь дээдэ ба дунда эрдэмтэй хүдөө ажахын мэргэжэлтэд байба. Украинада хүдөө ажахын 3 мянга гаран мэргэжэлтэд колхозуудай түрүүлэгшэнэрээр хүдэлмэрилнэ. Арменидэ гурбан колхозуудай нэгыень заабол мэргэжэлтэ хүн хүтэлдэг. Мүн колхознигуудай агротехническэ хэмжээншье дээшэлнэ. 1952 ондо агрозоотехническэ элдэб курсануудта 4,7 миллион хүн һуралсаба.

Агробиологическа наукын ба түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые колхозно үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгэ хадаа колхозуудай нийтын ажахые хүгжөөхэдэ шухалын шухала удхашанартай хэмжээ-ябуулгануудай тоодо оролсоно. Олон түрүү колхозууд наукын туйлалтануудые творческоор хэрэглэн, газартаряалангай ба малажалай ашаг шэмэ үгэлгэ дээшэлүүлхэдэ, өөһэдынгөө нийтын ажахые хүгжөөхэдэ ехэнүүд амжалтануудые туйлаһан байха юм.

Хүдөө ажахын саг үргэлжын ургалтын үндэһэн дээрэ колхозно тарялашадай материальна һайн байдал шууд дээшэлнэ. Советскэ тарялашад колхозуудай ашаар ядарал зоболонһоо мултаржа, шанга шадалтай ба культурна ажабайдалай үргэн харгы дээрэ гаранхай. Колхозно үйлэдбэриин хүгжэжэ дэбжээһэн, нийтын ажахые бэхижүүлһэн ушар колхозуудай мүнгэн доходуудые эрид дээшэлүүлхэ арга колхозуудта олгоо. Мүнөө доход 1940 онойхитой сасуулхада 1951 ондо 86,7 процентээр ехэ болоһон байна. 1951 ондо, ажал хэгшэ нэгэ хүн дээрэ абажа тоолобол, тарялашадай бодото олзо доходууд 1940 онойхидо орходоо 60 процент хирээр ехэ болобо. Хүдөө ажахын хүсэтэйгөөр дэбжэжэ, тарялашадай материальна ажана байдалай саг үргэлжэ дээшэлжэ байһанда социализмын гол экономическа хуули ёһоной бэелжэ байгаашань тодо һонороор харагдана.

Манай оронoй, тусгаарлабал, хүдөө ажахын үйлэдбэриин саашадаа хүгжэхэдэнь таатай ехэнүүд арга боломжонуудтай центральна хубиин районуудта бүхы колхозуудай дам саашадаа хүгжэн дэбжэхэ ба һалбаран мандаха ябадалда зорюулагдаһан шухалын шухала хэмжээ-ябуулгануудые мүнөө үедэ Коммунистическэ парти ба Советскэ правительство бэелүүлнэ. Тэрэ хэмжээ-ябуулгануудай дундаһаа тон шухала удхашанартайнь ямарнууд бэ гэхэдэ: хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлгэ, нийтын малай тоо толгойе олошоруулхатай хамта ашаг шэмыень нилээд дээшэлүүлгэ хүдөө ажахын олон һалбаритай үйлэдбэрине хүгжөөлгэ болоно. Эдэ хэмжээ-ябуулгануудые амжалтатайгаар бэелүүлгэ колхозуудай нийтын ажахые дам саашадань дэбжээхэ, тэдэнэй нийтын зөөрине ехэ болгохо ябадал хангаха байна.

Нийтын ажахые үргэдхэхэ, бэхижүүлхэ тухай үдэр бүри анхаралаа табиха зуураа, парти ба правительство колхозно зөөри хулгайлан үрэгшэдтэ эсэргүү тэмсэл эрид шангаар ябуулна, юун бэ гэхэдэ, нийтын зөөрине үрилтэ колхозуудта ехэхэн гарза тодхор ушаруулна, тэдээнэй эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижэлгэдэ һаад хэнэ.

Колхозно үйлэдбэриин амжалтатай хүгжэлтэ артелиин гэшүүд бүхэнэй шэн зоригто ажалһаа, хүдөө ажахын техникые шадамараар ашаглаһанһаа, агрономическа наукые зүбөөр хэрэглэһэнһээ, бүхы резервнүүдээ ашаглаһанһаа дулдыдаха байна. Колхозуудта ажалые зүбөөр эмхидхэлгэ, үйлэдбэриин бригадануудые бэхижүүлгэ, колхознигуудай ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэ колхозно үйлэдбэрине дам саашадань хүгжөөн дэбжээхэдэ шухала удхашанартай юм. Хэнэйшье мэдэхээр, парти хадаа колхозуудта тусгаарлан һалаһан звенонуудые бии болгожо, үйлэдбэриин бригадануудые усадхаха шэглэлтэй буруу хараа шугам бэелүүлжэ байһан зарим хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй алдууе саг соонь элирүүлжэ заһаһан байха юм. Эдэ алдуунууд ба хазагайруулганuудые усадхаха талаар хэгдэһэн хүдэлмэри үйлэдбэриин бригадануудые нилээд бэхижүүлхэ, колхозно үйлэдбэридэ тэдээнэй үүргые дээшэлүүлхэ арга олгобо. Колхознигуудай ажалай журамые бэхижүүлхэ, тэдээнэй ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ олзо доходуудые хубаарилха прогрессивнэ системые нэбтэрүүлгэ ехэхэн удхашанартай юм. Юундэб гэхэдэ, тиихэдээ колхознигуудай ажалынь бригадын, звеногой үгэһэн продукциин тоо ба шанарай зэргээр түлэгдэхэ байна.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съезд манай орон дотор хүдөө ажахые дам саашадань, бүри хүсэтэйгөөр хүгжөөн дэбжээхэ программа хараалба. Хүдөө ажахын талаар гол зорилго гэжэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа съездын директивэнүүд дотор хэлэгдэнэ, хүдөө ажахын бүхы культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ, нийтын малай тоо толгойе олошоруулхатай хамта ашаг шэмыень нилээд дээшэлүүлхэ, колхознигуудай нийтын ажахые дам саашадань бэхижүүлһэнэй ба хүгжөөн дэбжээһэнэй, хүдөө ажахыда түрүү техникэ ба агрокультурые нэбтэрүүлһэнэй үндэһэн дээрэ совхозуудай ба МТС-үүдэй хүдэлмэрине һайжаруулһанай ашаар, газартаряалангай ба малажалай валовой болон товарна продукциие ехэ болгохо хэрэг хойшодоошье тэрэ зандаа үлэнэ. Орооһо үйлэдбэрилгые —40—50 процентээр, хлопок-сырец —55—65 процентээр, лён-волокно —40—50 процентээр, сахарна свёкло 65—70 процентээр ехэ болгохо гэжэ табанжэлэй түсэбөөр хараалагдана.

Табадахи табанжэл соо малажалай продукци: мяха ба өөхэ 80—90 процентээр, һү 45—50 процентээр, нооһо, тухайлхада, 2—2,5 дахин, тэрэ тоодо нарин нооһо 4—4,5 дахин, үндэгэ (колхозуудта ба совхозуудта) 6—7 дахин ехэ болгохо гэжэ хараалагдана. Бүхы хүдөө ажахы дотор эбэртэ бодо малай тоо толгой 18—20 процентээр олошоруулагдаха юм.

Колхозно үйлэдбэриин дам саашанхи ургалта хадаа Советскэ тарялашадай ажана байдалай шууд дэбжэлтын бата бэхи үндэһэ һуури болохо байна. Табадахи табанжэл соо колхознигуудай олзо доход (мүнгэн дээрэ тоолобол) 40 процентһээ бага бэшээр ургаха юм.

Коммунистическэ партиин XIX съездын шиидхэбэринүүд дотор заагдаһан хүдөө ажахын талаар гол зорилгые дүүргэлгэ хадаа нийтын ажахые али тэгшээр хүгжөөхэ, колхозно үйлэдбэриин гол формо болгоно, хүдөө ажахын артелиие бүхы хэмжээгээр бэхижүүлгэтэй нигта холбоотой юм. Тиимэһээ, колхозуудай гол хүсэн болгошо нийтын ажахые бэхижүүлхэ ба хүгжөөн дэбжээхэ тухай саг үргэлжэ һаналаа табиха гээшэ советскэ гүрэнэй ба партиин шухалын шухала зорилго мүн.

Мүнөө үедэ колхозно-бүлэгэй зөөри, тиин тэрээн дээрэ үндэһэлжэ байгаа хүдөө ажахын артель колхозно үйлэдбэрине дам саашадань хүгжөөн дэбжээхын тулада амжалтатайгаар хэрэглэгдэнэ. Тэрэ хадаа социалистическэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүсэнүүдые хүгжөөхын тулада угаа ехэ арга боломжотой юм.

С. СДОБНОВ, экономическа наукануудай кандидат.

Эсэгэ ороноо сүлөөлэлгын дайнда корейскэ арадай илаһан илалтын хүндэлэлдэ

ПХЕНЬЯН, августын 18. (ТАСС). Эсэгэ ороноо сүлөөлэлгын дайнда корейскэ арадай илаһан илалтые хүндэлэн тэмдэглэжэ, монумент байгуулха тухай КНДР-гэй арадай Верховно суглаанай Президиумэй указые Корейн Центральна телеграфна агентство дамжуулба. Өөрынгөө Эхэ ороной эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалые шэн габьяатайгаар хамгаалһан корейскэ арадай илалтые мүнхэжүүлхэ зорилгоор,—гэжэ тус Указ соо хэлэгдэнэ—арадай верховно суглаанай Президиум хадаа эсэгэ ороноо сүлөөлэлгын дайнда илаһан илалтые хүндэлэн тэмдэглэжэ, Пхеньянда монумент бариха гэжэ тогтообо.

Мүн тэрэшэлэн Хитадай арадай һайндуратанай шэн габьяагай хүндэлэлдэ Пхеньянда монумент байгуулха тухай КНДР-гэй арадай Верховно суглаанай Президиумэй Указ толилогдобо.

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын арадай Верховно суглаанай Президиумэй указай ёһоор, эсэгэ ороноо сүлөөлэлтын дайнда хабаадалсаһанай түлөө медаль бии болгогдобо.

Баруун Германидахи һунгалтануудай урда тээ

Макс Рейманэй хэлэһэн үгэ

БЕРЛИН, августын 19. (ТАСС). АДН агентство Германиин Коммунистическэ партиин түрүүлэгшэ Макс Рейманэй августын 17-до Баварска радиогоор хэлэһэн үгые дамжуулба.

Макс Рейман хадаа немецкэ арадай интересүүдые хараха хүнүүдые сентябриин 6-да болохо бундестагай һунгалтанууд дээрэ һунгахыень Баруун Германиин арад зониие уряалба.

Аденауэрэй правительство, тэрэнэй тала баримталһан правительственна партинууд хадаа—гэжэ Рейман хэлэбэ.—Германиие нэгэдүүлхын тула үнгэрһэн дүрбэн жэл соо үгтэһэн арга боломжые тоогоогүй, немецүүд болон бусад агууехэ гүрэнүүдэй хоорондо харилсаа тогтоохо ябадалые һаатуулаа, тиигэжэ «хүйтэн дайе» һэдэрүүлһэн байха юм. Энэ хадаа Германиин мүнөө болотор таһархай байһанайнь, манай арадай мүнөө болотор, эб найрамдалай договоргүй байһанай, милитаризм болон фашизмын тархяа дахин үргэжэ байһанай, бодото шалтагааниинь болоно, мүн манай арад зон энэ кризисэй аюул болохонь гэжэ ба шэнэ дайн болохонь гэжэ ехэ һанаата боложо байһанай бодото шалтагааниинь болоно. Манай арадай диилэнхи олонхинь эб найрамдал хүсэнэ, аюулгүй һууха дуратай, ажабайдалай хэмжээе саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, эрхэ сүлөөтэйгөөр байхые хүсэнэ. Гэбэшье, немецүүдэй хоорондо үгэеэ ойлголсохо ябадалда эсэргүүсэн, эдэ үнэнтэ зүб эрилтэнүүдые дүүргэжэ болохогүй байна. Энээниие Аденауэрэй правительствын 4 жэл соо хүдэлөөд байхадань бидэнэр мэдэнэбди. Тиимэһээ бундестагай составынь ондоо болохо ёһотой, Аденауэрэй политикада эсэргүү байһан зонһоо коалиционно правительство байгуулжа шадаха тиимэ бундестаг байгуулагдаха ёһотой.

Германска асуудал тушаа баруун гурбан гүрэндэ Советскэ правительствын эльгээһэн шэнэ ното тухай хэлэхэдээ, энэ хадаа ниитын шанга байдалые һуладхаха хэрэгтэ, немецкэ арадые нэгэдхэхэ хэрэгтэ бүхы немецүүдэй амар жаргалай тулада Германиин национальна экономическа ба культурна творческо хүсэнүүдые хүсэд хүгжөөжэ шадаха тиимэ договорые Германитай баталха хэрэгтэ тон ехэ арга боломжонуудые немецүүдтэ олгоно гэжэ Рейман мэдүүлбэ.

Германска асуудал тушаа советскэ правительствын ното соо хэлэгдэһэн дурадхалнууд хадаа бүхы немецүүдэй интерестэ тааража, немецкэ арадай ядуу тулюур национальна ба социальна байдалые энэ дары һайжаруулхын тула бодото үндэһэ һуури болоно гэжэ Макс Рейман тэмдэглэбэ.

Немецкэ арадай национальна интересые үнэхөөр хаража байһан немецкэ политигууд хадаа германска асуудал тушаа Советскэ правительствын ното соо хэлэгдэһэн дурадхалнуудые эдэбхитэйгээр дэмжэхэ ёһотой гэжэ Макс Рейман үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ.

Студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн гурбадахи конгрессэй урда тээ

ВАРШАВА, августын 20. (ТАСС). Августын 27-до Варшавада студентнүүдэй Уласхоорондын союзаар зарлагдаһан студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн гурбадахи конгресс нээгдэхэнь. Тус конгресстэ хабаадалсаха дуратай байһан тухайгаа 100 гаран ороной студентнүүдэй организацинууд мэдүүлээд байна.

Мүнөө болотор студентнүүдэй Уласхоорондын союзда оросогүй байһан олон тоото организацинууд конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадалсахабди гэжэ мэдүүлбэ. Жэшээнь, Канадын студентнүүдэй национальна федераци, Боливын студентнүүдэй национальна союз, Гватемалын студентнүүдэй нэгэдэл гэхэ мэтэд өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые конгрестэ эльгээхэнь.

Варшавын студентнүүд айлшадые угтахаа абьяастайгаар бэлдэжэ байна.

МАРОККОДОХИ БАЙДАЛ

ПАРИЖ, августын 19. (ТАСС). Французска хэблэлэй мэдээсэлнүүдээр багсаахада, Мароккодохи политическэ байдал хурсадажа байна. Марокканска ударидагшадай нэгэниинь — Эль-Глаун хадаа колониальна засагаархин тээшэ боложо, Сиди Мохаммед Бен Юсефа гэжэ султаниие энэ дары хүмэрюулхэ тухай «эрид шанга эрилтэ» табиба.

Мүнөө үедэ Марокко хоёр харша лагерь болон таһаранхай — султанай тала баригшад, Эль-Глауигай тала баригшад. Хэдэ хэдэн городуудта тулалдаан боложо, шархатаһан хүнүүд бии.

Французска колониальна засагаархид Мароккодо осадна байдал тогтоожо, тэндэһээ гараһан бүхы мэдээсэлнүүдые шангаар шалгадаг болоо.

«Марокканска кризис — гэжэ «Фигаро» газетэ бэшэнэ, — шиидхэхы шатадаа оробо. Хоёр жэл хойшолуулһанай удаа шиидхэбэри гаргаха саг тулаа. Байдалай эрилтэ иимэ байна. Мароккодо французска политика ябуулжа байһан харюусалгата хүнүүдтэ мүнөө ямаршье уршөөл байха ёһогүй».

Һүүлэй үдэрнүүдтэ Французска правительство хадаа марокканска проблемые ехээр хэлсэжэ байна. Рабатаһаа Парижда генеральна резидент генерал Гийом ба гадаадын хэрэгүүдэй министр Жорж Бидогой кабинедэй начальник Вимон дуудагдаа. Үсэгэлдэр правительствые толгойлогшо Ланьель ба гадаадын хэрэгүүдэй министр Жорж Бидо хоёр республикын президент Венсан Ориолдо ошожо, энэ асуудал тушаа хөөрэлдэбэ.

Мароккоһоо ерэжэ байһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Эль-Глаугай маневрнүүдые саашадань үргэлжэлүүлжэ байна, тэрэ хадаа берберүүдэй зэбсэгтэ морин сэрэгые суглуулна, султанда эсэргүү үгэ тараана, султанда эсэргүү листовконуудые арад зоной дунда тараана.

«Энэ үймөө хэн эмхидхээб, хэн үргэдхөөб? — гэжэ «Фран-Тирер» газетэ һурана. Энээниие ойлгохын тулада колонизаторнуудай газетэнүүдые уншабал болоо. Яагаад Эль-Глаун осадна байдалда байһан орон дотор һаалтагүйгөөр ябажа ябанаб? Султанда дурагүй байһан каидуудта суглархыень хэн зүбшөөрөөб? Бодотоор заговор тухай хэлэгдэнэ».

Марокканска коммунистическэ парти болбол французска империалистнуудаи хүлһэншэ байгаа Эль-Глауигаи аашыень буруушаана гэжэ «Юманите» газетэ мэдээсэнэ.

Эль-Глауйгай ябуулгые арабска гүрэнүүдэй Лига буруушааба. Бүлэг арабска ба азиатска гүрэнүүд Мароккын хэрэгтэ ООН-эй оролсохо тухай эрилтэ табина.

ПАРИЖ, августын 20. (ТАСС). «Монд» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Мароккодохи французска генеральна резидент генерал Гийом Ланьелиин правительствотай зүблөө хэһэнэйнгээ һүүлээр үнгэрһэн һүни самолёдоор Парижһаа Рабат ерэбэ. Ерэһэн дарыгаа тэрэ хадаа «абаһан заабаринуудтай зохилдуулан» марокканска султантай уулзаба.

Франциин министрнүүдэй Соведэй толилһон коммюнике соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Генеральна президентдэ даалгагдаһан эбсэлгын мисси хадаа имагтал зэбсэгтэ хүсэнэй туһаламжатайгаар дабажа болохо һаадуудтай тохёолдобо». Мүнөөдэр Султан унагаагдаа, өөрынгөө хоёр хүбүүдтэй хамтадаа Рабадһаа Корсикодо сүлэгдөө гэжэ Франс Пресс агентство мэдээсэбэ.

Корейдэхи эблэрэлгэ тушаа

ПЕКИН, августын 19. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Кэсонһоо иигэжэ мэдээсэнэ:

Августын 17 хүрэтэр нейтральна гүрэнүүдэй шалгалтын табан бүлэгүүдэй түрүүшын түлөөлэгшэд Хойто Корейдэхи 5 пунктнуудта ерэбэ.

Эдэ түлөөлэгшэд Кэсонһоо августын 12-то гараба. Синьыйчжу, Маньпхочжинь ба Синаньчжу ошохо шалгалтын түлөөлэгшэд августын 13-да тэндэ ерэбэ. Хынам ба Чхончжинь ошохо түлөөлэгшэд августын 15-да ба 17-до ерэбэ.

Тогтоогдоһон энэ табан пункт бүридэ корейскэ Арадай армиин Главна командовани болон Хитадай арадай һайндуратанай штаб хэлхеэ холбооной бюро байгуулба. Энэ бюрое корейскэ ба хитадай командалагшанарай томилһон офицер толгойлно. Энэ бюро хадаа сэрэгэй тэдхэмжэнүүдые Корейдэ асархагүй тухай хэлсээе хүсэд дүүргэхэ зорилготой. Мүн эдэ бюронууд хадаа ашаа буулгаха пунктнуудта хэлсээнэй ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай хараха шалгалтын бүлэгүүдтэй холбоо байгуулха ёһотой. Тэдэнэр шалгалтын бүлэгүүдэй аюулгүй байдалые хангаха ба тэдэ бүлэгүүдэй гэшүүдэй байра байдал-һуудалай үдэр бүриин асуудалые шиидхэхэ зэргэтэй.

Шалгалтын бүлэгүүдэй хүдэлмэринь бусад гэшүүдэйнь ерэһэн хойно лэ хүсэд дүүрэнээр хэгдэжэ болохо байна. Шалгалтын бүлэгүүдэй бүхы гэшүүд ошохо газартаа августын 12-то хүрэхэ ёһотой гэһэн тогтоолые нейтральна гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комиссинууд анха түрүүн абаһан байгаа. Гэбэшье, Урда корейскэ пунктнуудта «бэлэдхэлынь» үшөө дүүргэгдээгүй гэжэ американска талын мэдүүлһэн хадань августын 12-то тэдэ бүлэг үдэр зүбхэн лэ түрүүшын түлөөлэгшэд Урда Корейе гараһан байна.

Августын 14-дэ американска талынхид бэлэн болоогүйбди гэжэ баһа мэдүүлбэ. Тиимэ болохолоороо, шалгалтын бүлэгүүдэй бусад гэшүүдэй ябалгань августын 15-һаа 20 хүрэтэр хойшолуулагдаһан байха юм. Иигэжэ шалгалтын бүлэгүүдэй хүдэлмэринь американска талын зүгһөө үндэһэ баримтагүйгөөр һаатуулагдажа байна.

ИРАНДАХИ СОБЫТИНУУД

НЬЮ-ЙОРК, августын 20. (ТАСС). Иранда болоһон событинууд тухай хэблэлэй мэдээсэлнүүд, мүн шэнжэлэлнүүд хадаа эдэ событинууд тушаа капиталистическэ зонхилхы бүлэгүүдэй угаа ехээр баярлаһан тухай гэршэлнэ.

«Нью-Йорк Геральд трибюн» газетэ «Иранда болоһон переворотдо Вашингтон ехээр баярлана» гэһэн гаршагтайгаар мэдээсэлые түрүү нюуртаа толилбо, тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Газаа талаһаа американска тусхай түлөөлэгшэд нейтральна байнабди гэжэ тоолоошье һаа, тэдэнэр сэрэгэй переворот хэгдэһэнэй түрүүшын амжалтануудта зүрхэнһөө баярлана».

ТЕГЕРАН, августын 20. (ТАСС). Мүнөөдэр «Атешбаре Шарк» газетэ яаралтайгаар гаргагдаба. Генерал Захедиин тала баригшадаар д-р Мосаддык арестовалагдаһан ба Саадбадска ордон эльгээгдэһэн хэбэртэйгээр газетэ баталан бэшэнэ.

Мүн лэ газетын энэ номерто «Национальна хүдэлөөнэй парламентска фракциин гэшүүд байһан (Мосаддыгые дэмжэдэг. — **Ред.**). Шаеган, Разави, Саджаби, Хасиби, Зирак-Заде ба бусад тэрьелжэ ошоо гэжэ мэдүүлэгдэнэ.

ПАРИЖ, августын 20. (ТАСС). Тегеранһаа абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор тэндэ Мосаддык ба Захедиин тала баригшадай хоорондо тулалдаан мүнөөдэр болоһон байна.

Зарим мэдээсэлнүүдэй ёһоор Иранай урда талын кашкайцуудай племя Захедиин тала баригшадта эсэргүүсэн бодоо. Энэ племя хадаа парижска радиогой мэдээсэлэй ёһоор багсаахада 20 мянган сэрэгтэй юм.

Франциин олониитэ парламентын сесси зарлаха һэн гэнэ

ПАРИЖ, августын 19. (ТАСС). Парламентска сесси энэ дары зарлахые эриһэн депутадуудһаа шэнэ шэнэ телеграмманууд Франциин Национальна суглаанай бюродо орожо байна. Августын 19 болотор 222 эрилтэ ороо. «Либерасьен» гэжэ газетэ «ёһо дүүргэлгын нобшорол» тухай тэмдэглэжэ, Эррио хадаа энэ нобшоролые Ланьелиин интерестэ хэрэглэхэ һанаатай. «Парламентые сагһаань урид зарлалга хадаа зайлашагүй шахуу болоо гэжэ министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ тэмдэглэхэ баатай болоо, тиимэһээ тэрэниие хойшолуулха гэжэ оролдожо байһаниинь хэндэшье нюуса бэшэ гэжэ»—газетэ бэшэнэ.

Закинф арал дээрэ политическэ хэрэгээр түрмэдэ хаагдаһан хүнүүдые буудан алалга

СОФИ, августын 20. (ТАСС). Болгарска телеграфна агентство иигэжэ дамжуулна:

Закинф арал дээрэ политическэ хэрэгээр түрмэдэ хаагдаһан хүнүүдые грееческэ засагаархидай шуһата муухайгаар зобооһон тухай Эллас Пресс агентство мэдээсэнэ.

«Газарай ехээр хүдэлхэдэ,—гэжэ мэдээсэл соонь хэлэгдэнэ,—түрмын байшан һандарба, түрмэдэ хаагдаад шархатаһан, сохюулагдаһан хүнүүд һандаран бутарһан түрмэһөө гарахые һэдэбэ, тиихэдэнь түрмын засагаархид тэдэниие пулемёдоор буудаа. Политическэ хэрэгээр түрмэдэ хаагдаһан хүнүүдтэ, демократиин ба эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдтэ — эсэргүү хэгдэһэн энэ үзэгдөө дуулдаагүй гэмтэ хэрэгые англичанка Батлей гэгшэ хараһан байна.

Хүүгэдэй байшангуудай уранһайханай самодеятельностиин харалга

Бурят-Монголой Гэгээрэлэй министерствын хүүгэдэй байшангуудай уранһайханай самодеятельностиин республиканска 3-дахи харалга боложо дүүрэбэ.

Хэдэн хоногой туршада үргэлжэлһэн харалгада хамта хүүгэдэй 12 байшангай 340 хүмүүжүүлэгдэгшэд хабаадалсаба. Тэдэнэрэй бэлдэжэ харуулһан 207 уранһайханай номернуудһаа 116-ниинь эрхим, 67-ниинь һайн гэһэн сэгнэлтэнүүдтэ хүртэһэн байха юм.

Илангаяа Кяхтын № 1 (директорынь П. К. Агафонов), Прибайкальска аймагай Коминска (директорынь Г. Г. Пластинин), Дээдэ-Березовкын хүүгэдэй байшангууд (директорынь К. В. Рогаль) харалгада эрхим бэлэдхэлтэйгээр ерэһэн туладаа, түрүү һууринуудые эзэлбэ.

Харин Шолотско ба Бага-Куналейн хүүгэдэй байшангууд хүүгэдые уранһайханай хүмүүжүүлгын талаар хэдэг хүдэлмэреэ урда жэлнүүдэйхидэ орходоо һуладхаһан байна гэжэ жюри тэмдэглэбэ.

Уранһайханай самодеятельностиин харалгын дүнгүүдэй ёһоор Кяхтын № 1 хүүгэдэй байшангай хоровой коллектив, Дээдэ-Березовкын хоровой ба танцын коллективүүд, Кульска хүүгэдэй байшангай литературно-хүгжэмэй монтажые зохёоһон коллектив ба бусад хамта 25 коллективүүд Бурят-Монголой Гэгээрэлэй министерствын грамотануудта ба үнэтэ бэлэгүүдтэ хүртэбэ.

Уранһайханай номернуудые эрхимээр гүйсэдхэһэнэйнгээ түлөө 77 хүүгэд шагналда хүртэһэн байна, Тэрэ тоодо Аня Степанова (Кяхтын № 1 хүүгэдэй байшан), «Эб найрамдалай гулабхаа» гэжэ шүлэг уншаһанайнгаа түлөө ба концертнэ программа хүтэлбэрилһэнэйнгөө түлөө Света Лямина (Мало-Куналей) «Корейдэ» гэжэ шүлэг уншаһанайнгаа түлөө, Володя Водежкин (Дээдэ-Березовка) «Татарска хатар» гүйсэдхэһэнэйнгөө түлөө шагналда хүртөө.

Мүн Кяхтын № 1 хүүгэдэй байшангай директор П. К. Агафонов, Бичурска хүүгэдэй байшангай директор Г. Г. Тюрюханов, Дээдэ-Березовкын хүүгэдэй байшангай директор К. В. Рогаль, Бичурын хүүгэдэй байшангай уранһайханай хүтэлбэрилэгшэ А. К. Шацкий, Хориин аймагай Кульска хүүгэдэй байшангай хүмүүжүүлэгшэ К. В. Стругина ба бусадта эрхим хүдэлмэриинь түлөө баясхалан хүргэгдэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дээдэ-Березовкын хүүгэдэй байшангай хатарай группа «Крыжачек» гэжэ белорусска хатар гүйсэдхэжэ байна.

Е. Ринчиновагай текст,
В. Шитиковэй фото.

Хүүгэдэй футбольно командануудай уулзалга

Уржадэр ВЛКСМ-эй Городской райком ба Пионернүүдэй ордон лагерьна ба тус тус үйлсэнүүдтэ байлаг хүүгэдэй футбольно командануудай мүрысөө үнгэргэбэ.

«Динамо» стадион дээрэ болоһон уулзалгада Балтахиновай, Ранжуровай нэрэмжэтэ ба Первомайская, Селенгинскэ, Профсоюзна үйлсэнүүдэй, мүн түмэрзамшадай № 1, № 2, культбазын лагерьнуудай хамта 12 команданууд наадаба.

Уулзалгын урда тээ болоһон эстафетэдэ Селенгинскэ үйлсэдэ байдаг үхибүүдэй команда түрүүлэн ерээ.

Команданууд хоорондын уулзалгануудай һүүлээр финалда наадаха эрхэ түмэрзамшадай № 1 культбазын лагерьнуудай командануud илаба.

Финальна уулзалгада культбазынхид 2:0 гэһэн тоотойгоор илажа туйлаа.

Мүрысөөнэй удаа ВЛКСМ-эй Городской райкомой түлөөлэгшэ нүхэр Иванова культбазын лагериин командада ВЛКСМ-эй райкомой Пионернүүдэй ордоной грамота ба кубок барюулба. Хоёрдохи һуури эзэлһэн түмэрзамшадай № 1 лагериин командада грамота барюулагдаһан байна.

Е. Николаев.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря—3-23 Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства - 10-17, пропаганды и переводов—6 84, культуры и быта, промышленности—4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров— 16.

Н—00607.

Типография отдела издательства и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.